

Fotó: Lambert Attila

„Úgy érzem magam, mint egy újmisé

Interjú a 75 éves Bíró László püspökkel

A génjeiben hordozott papi hivatásról, az egyáltalán nem nyugalmas nyugdíjas életéről, valamint a mindenszentek ünnepe és a halottak napja méltó megéléséről beszélgettünk Bíró László püspökkel, aki október 31-én ünnepli a 75. születésnapját.

– A püspöki pályán kitüntetett év a hetvenötödik: a főpásztorok ekkor szoktak szolgálatuk végére érni, átadni a stafétabotot. Püspök atyának a betegsége miatt már idő előtt el kellett köszönnie a családpüspöki szerepkörtől és a tábori püspöki szolgálattól is. Ugyanakkor magam is tapasztaltam, mennyire tele a naptára, alig volt ideje erre az interjúra is. Hogyan éli meg a nyugalmazott létet?

– Nagy ajándékként élem meg az egész életem, főképpen azután, hogy a kórházban elbúcsúztam az aktivitástól. Szemtől szembe ugyan nem mondták, de utólag kiderült, több orvosom is úgy gondolta, hogy soha nem fogok talpra

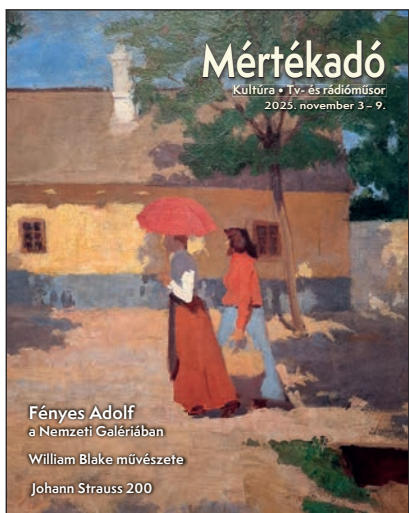
állni. A kórházi ágyamban fekvé már én is úgy gondolkodtam, úgy látszik, a Jóisten is azt akarja, hogy szociális otthonba vonuljak. Ám a kezelésem utolsó hónapjában kaptam egy gyógytornászt, aki félretette a hivatalos protokollt, rám nézett úgy, hogy nem tudta, ki fia-borja vagyok, és azt mondta: „László, magának nem járókeret kell meg kerekesszék, magának mankó kell meg lépcső! Menni kell!” Neki köszönhetem, hogy valamennyire reaktivizálódtam.

Ha az ember elbúcsúzik a hivatástól, attól, hogy még valaha is emberek elé kerüljön, aztán mégis visszakapja mindezt, az leírhatatlanul nagy öröm, óriási kegyelem! Úgy érzem magam, mint egy újmisé. Hogy dolgozhatok, embereket meghallgathatok, szólhatok hozzájuk, ezt Isten hatalmas ajándékának tekintem. Úgy lettem nyugdíjas, hogy nem vagyok nyugdíjas. Kortársaim közül sokan keresztretjvényt fejtenek, hogy az agyuk meg legyen mozgatva, a Jóisten nekem megengedte, hogy azt tegyem továbbra is, amit mindig is szerettem.

(Folytatás a 9. oldalon)

Átalakul az Új Ember!

Advent első
vasárnapjától,
az egyházi év
kezdetétől
nyolcvanéves
hetilapunk
megújult külsővel
jelenik meg.

Fényes Adolf
a Nemzeti Galériában
William Blake művészete
Johann Strauss 200

Katona István püspök hazaköltözött az atyai házba

Katona István püspök, az isteni irgalmasság hazai apostola október 21-én, kedden 23 óra 15 perckor visszaadta lelkét a teremő Istennek – értesítette szerkesztőségünket Németh Gábor, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) titkára. Temetéséről később intézkednek.

(Katona István püspök életútjáról a 6. oldalon olvashatnak)

„Párbeszéd nélkül a világ megfullad”

Hatvanéves a Nostra aetate zsinati nyilatkozat

A II. Vatikáni Zsinaton 1965. október 28-án közzétették a Nostra aetate kezdetű nyilatkozatot az Egyház nem keresztény vallásokkal való kapcsolatáról. E jelentős dokumentumról a Keresztény–Zsidó Tanács október 21-én Budapesten jubileumi konferenciát tartott, amelyen Székely János püspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnöke és Radnóti Zoltán főrabbi is részt vett.

A tanácskozás helyszínén, a Szervét Mihály Egyházi Kulturális Központban Kriza János unitárius püspöki helynök és Székely János püspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia és a Keresztény–Zsidó Tanács (KZST) elnöke köszöntötte a megjelenteket. A II. Vatikáni Zsinaton 1965. október 28-án közzétett, az Egyház nem keresztény vallásokkal való kapcsolatáról szóló nyilatkozat, a Nostra aetate történelmi jelentőségű volt, egyrészt azért, mert kimondta, hogy az Egyház semmit sem vet el abból, ami a különféle vallásokban igaz és szent, másrészt azért, mert „új feje-

zetet nyitott az Egyház és a zsidóság kapcsolatában”, ahogyan azt Székely János, az MKPK elnöke hangsúlyozta a konferencián. A püspök megjegyezte, hogy e dokumentum létrejöttének háttérét képezi a zsinatot megnyitó XXIII. János pápa tapasztalata is, aki korábban, a második világháború idején isztambuli diplomataként zsidó emberek ezreit rejtegette, mentette.

Székely János kifejtette, a Nostra aetate egy hosszú, kétezer éven át tartó fájdalmas történetnek vetett véget (amelynek sötét fejezeteiről részletesen ír Theodor Herzl A zsidó állam című könyvében). Az MKPK elnöke arra is emlékeztetett, hogy a zsinati dokumentum megjelenésének ötvenedik évfordulóján a keresztény–zsidó párbeszédet szorgalmazva huszonöt ortodox rabbi nyilatkozatot adott ki, amelyben többek közt kimondják: „A Nostra aetate és az ennek szellemiségét követő hivatalos egyházi okmányok egyértelműen elutasítják az antiszemitizmus minden formáját, megerősítik Isten és a zsidó nép felbonthatatlan szövetségét.

(Folytatás a 7. oldalon)

Orbán Viktor miniszterelnököt fogadta XIV. Leó pápa

(Bővebben a 7. oldalon)

A sebezhetőség az ember lényegéhez tartozik

Fogyatékosággal élőkkel a szinodális úton

„Határtalan öröm” – Fogyatékosággal élő testvérekkel a szinodális úton címmel ünnepi konferenciát rendeztek október 25-én Kaposváron. A délutáni szentmisét Erdő Péter bíboros, prímás mutatta be, Michael Wallace Banach érsek, magyarországi apostoli nuncius pedig levélben üdvözölte a jelenlévőket.

(Folytatás a 3. oldalon)

Nyolcvanéves

az

Új Ember

1945. augusztus 9-én jelent meg az Új Ember első száma. Lapunk nyolcvanéves fennállását ünneplve cikksorozatot indítottunk, az elmúlt évtizedek írásainak legjavából válogatva.

(A sorozat következő részét a 12. oldalon olvashatják)

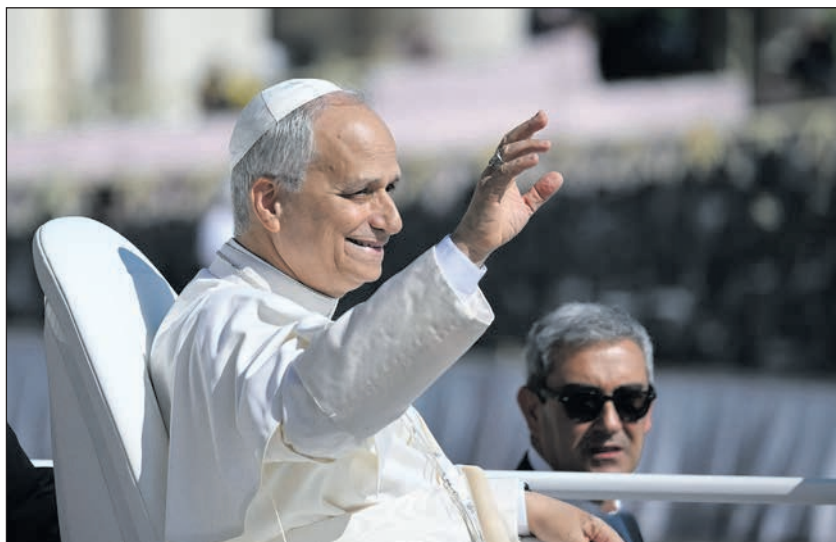
ISSN 0133-1205

2 5 0 4 4

9 770133 120548

Gyógyító irgalom

Október 1-jén délelőtt a Szentatya a Szent Péter téren tartotta az általános kihallgatást, amelynek keretében folytatta a Jézus Krisztus, a mi reménységünk című jubileumi katekézissorozatot. Olasz nyelvű mai beszédének témája: A feltámadás. „Béke veletek!” (Jn 20,21) A Szentatya más nyelveken is összefoglalta katekéziséit, és üdvözölte a jelen lévő híveket.

Az általános kihallgatás a Miatyánk elimádkozásával és apostoli áldásával zárult.

Az alábbiakban XIV. Leó pápa teljes katekézisének fordítását adjuk közre.

Kedves testvéreim, jó napot kívánok!

Hitünk középpontja és reményünk szíve közepe Krisztus feltámadásában gyökerezik. Ha figyelmesen olvassuk az evangéliumokat, észreveszünk, hogy ez a misztérium nemcsak azért meglepő, mert egy ember – Isten Fia – feltámadt a halálból, hanem azért is, ahogyan ezt megvalósította. Jézus feltámadása ugyanis nem hangos diadal, nem ellenségei elleni bosszú, nem megtorlás.

Ez a csodálatos tanúságtétel arról szól, hogy a szeretet egy súlyos vereség után is képes

újra felállni, és továbbhaladni megállíthatatlan útján. Amikor mi talpra állunk egy mások által okozott trauma után, gyakran első reakciónk a harag, a vágy, hogy megfizessünk azért, amit elszenvedtünk. A feltámadt Jézus nem így tesz. Miután kiszabadult a halál birodalmából, Jézus nem vesz elégtételt. Nem hatalmi gesztusokkal tér vissza, hanem szelíden egy olyan szeretet örömet mutatja meg, amely nagyobb minden sebnél és erősebb minden árulásnál.

A feltámadt Jézus nem érzi szükségét annak, hogy hangsúlyozza vagy bizonygassa felsőbbrendűségét. Barátainak – a tanítványoknak – jelenik meg, és ezt a legnagyobb tapintattal teszi, anélkül, hogy erőltetné befogadóképességüket és ne adná meg az időt, amelyre szükségük van. Egyetlen vágya, hogy újra közösségben legyen velük, és segítse őket bűntudatuk leküzdésében. Ezt jól látjuk az utolsó vacsora termében, ahol az Úr megjelenik a félelmükben bezárkózott barátainak. Ez egy rendkívüli erőt árasztó pillanat: Jézus, miután leszállt a halál szakadé-

kos mélységeibe, hogy kiszabadítsa az ott fogva tartottakat, belép azok zárt szobájába, akik a félelem bénultságában élnek, és egy olyan ajándékot visz, amelyet még remélni sem mert volna senki: a békét.

Köszöntése egyszerű, szinte hétköznapi: „Béke veletek!” (Jn 20,19). De ezt egy olyan szép gesztus kíséri, hogy szinte meghökkentő: Jézus megmutatja tanítványainak a kezét és oldalát kínszenvedésének jeleivel. Miért éppen azoknak mutatja meg a sebeket, akik abban a drámai órában megtagadták és elhagyták őt? Miért nem rejti el ezeket a

fájdalmas jeleket, hogy elkerülhesse a szégyen sebének felszakítását? Mindazonáltal az evangélium azt mondja, hogy amikor meglátták az Urat, a tanítványok örvendeztek (vö. Jn 20,20). Ennek mély oka van: Jézus immár teljesen megbékélt mindazzal, amit elszenvedett. A harag árnyéka sincs benne.

A sebek nem szemrehányásra szolgálnak, hanem arra, hogy megerősítsenek egy minden hűtlenségnél erősebb szeretetet. Annak bizonyítékai, hogy éppen akkor, amikor mi elbuktunk, Isten nem fordult el. Nem mondott le rólunk. Így az Úr meztelenül és fegy-

vertelenül mutatkozik meg. Nem követel, nem zsarol. Szeretete nem aláz meg. Ez annak az embernek a békéje, aki szeretetből szenvedett, és most végre kijelentheti: megérte.

Mi viszont gyakran elrejtjük sebeinket, büszkeségből vagy attól való félelmünkben, hogy gyengének tűnünk. Azt mondjuk: „nem számít”, „már elmúlt”, de valójában nem békültünk meg az árulásokkal, amelyek megsebeztek bennünket. Néha inkább elrejtjük, hogy nehezen tudunk megbocsátani, nehogy sebezhetőnek tűnjünk, és újra szenvednünk kelljen. Jézus nem így tesz. Ő sebeit kínálja fel a megbocsátás zálogaként. És megmutatja, hogy a feltámadás nem a múlt eltörlése, hanem annak átalakítása az irgalomban való reménykedéssé.

Azután az Úr megismétli: „Béke veletek!” És hozzáteszi: „Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is benneteket” (Jn 20,21). E szavakkal az apostolokra olyan feladatot bíz, amely nem annyira hatalom, mint inkább felelősség: legyenek a kiengesztelődés eszközei a világban. Mintha

azt mondaná: „Ki hirdethetné az Atya irgalmas arcát, ha nem ti, akik megtapasztaltátok a bukást és a megbocsátást?” Jézus rájuk lehel, és megadja nekik a Szentlelket (Jn 20,22). Ez ugyanaz a Lélek, aki őt is támogatta az Atyának való engedelmességben és a kereszttel is vállaló szeretetben. Attól a pillanattól kezdve az apostolok nem hallgathattak többé arról, amit láttak és hallottak: hogy Isten megbocsát, felemel, és újra bizalmat szavaz.

Ez az Egyház küldetésének szíve közepe: nem hatalomgyakorlás mások felett, hanem annak az örömmel a közvetítés, hogy szerettek bennünket éppen akkor, amikor nem érdemeltük meg. Ez az erő hozta létre és gyarapította a keresztény közösséget: olyan férfiakal és nőkkel, akik felfedezték az életbe való visszatérés szépségét, hogy azt továbbadhasák másoknak. Kedves testvéreim, mi is küldetést kaptunk! Nekünk is megmutatja az Úr a sebeit, és nekünk is azt mondja: Béke veletek!

Ne féljete megmutatni az irgalom által begyógyított sebeiteket! Ne féljete közel lépni azokhoz, akik félelemben vagy bűntudatba zárkóztak! A Lélek lehelete tegyen minket is e békének és e minden vereségnél erősebb szeretetnek a tanúivá!

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican Media

A pápa és az angol királyi pár ökumenikus imája Új bécsi érsek

Történelmi pillanatnak lehettünk tanúi október 23-án a Vatikánban. A brit királyi pár hivatalos állami látogatás keretében részt vett a teremtő Istent dicsőítő vatikáni imádságon a Sixtus-kápolnában. Az imádság előtt a királyi pár és a pápa megbeszélést folytatott, majd a teremtet világ iránti közös elkötelezettség jeleként a Sala Regiában egy-egy orchideát adtak egymásnak.

A Katolikus Egyház és az anglikán közösséghez tartozó angliai egyház együtt imádkozik és dicséri az Urat. Ezt a két valóságot jelképezte XIV. Leó pápa és III. Károly király jelenléte, akik közel állnak egymáshoz a párbeszédben és az egység felé vezető úton. Történelmi pillanat volt ez a két egyház számára, amire ötszáz éve nem volt példa.

A király és a királyné délelőtt érkeztek meg a Vatikánba. Áthaladtak a Harangok kapuján, majd fogadták őket a Szent Damazus-udvarban. Az Egyesült Királyság himnusza, a God Save the King elhangzása után a svájci gárdisták díszsorfala mellett III. Károly király és Kamilla királyné – fekete ruhában és fátyolban – bevonult az Apostoli Palotába. A Szentatya és az uralkodói pár megbeszélését követően – amint azt a Szentszék sajtóközpontja közleményében jelezte – további párhuzamos találkozókra került sor: Kamilla királyné a Pál-kápolnát látogatta meg, míg Károly király a vatikáni Államtitkárságon találkozott Pietro Parolin bíboros államtitkárral és Paul Richard Gallagher érsekkel, a Szentszék államokkal és nemzetközi szervezetekkel fenntartott kapcsolatokért felelős titkárával. A megbeszélésen az Egyesült Királyságban élő egyház történelmére utalva hangsúlyozták az ökumenikus párbeszéd további előmozdításának szükségességét.

Az október 23-i latin és angol nyelvű ökumenikus imádság a két fél közötti új kapcsolat megpecsételését jelenti, de egyben annak az angol uralkodónak a vágyát is megvalósítja, aki

az anglikán egyház legfőbb kormányzójaként állami látogatásának erős lelki dimenziót kívánt adni, különösen a remény jubileumi szentéve idején.

A közös ökumenikus imádságot eredetileg áprilisra tervezték, de Ferenc pápa lábadozása miatt akkor erre nem került sor, csak rövid találkozóra; az ökumenikus imádság célja az volt, hogy kiemelje Károly király és az argentin származású pápa közös elkötelezettségét a teremtet világ iránt, tíz évvel a *Laudato si'* enciklika megjelenése után. Ferenc pápa halála után végül XIV. Leóval került sor az imádságra, aki elődjéhez hasonlóan elkötelezett a teremtésvédelem ügye iránt.

Az imádság bevezető énekének szövegét Szent Ambrus egyháztanító írta, és angol fordításban hangzott el, amelyet Szent John Henry Newman készített – aki élete felét anglikánként,

III. Károly király jó kapcsolatot ápolt Ferenc pápával is, mivel az egyik utolsó magánkihallgatást az ő látogatásuk jelentette: április 9-én találkozhattak Ferenc pápával a Szent Márta-házban. A pápa halála után a brit uralkodó megindító szavakkal búcsúzott tőle. Szeptember 3-án III. Károly felkereste a birminghami Néri Szent Fülöp Oratóriumot, amelyet Szent John Henry Newman alapított 1848-ban, négy évvel katolizálása után. Károly király a híres brit konvertita tisztelője.

Összeállította: Verestói Nárcisz
Fotó: Vatican Media; Vatican News

másik felét katolikusként töltötte. A 19. században élt angol teológust a pápa november 1-jén egyháztanítónak nyilvánítja. 2019. október 13-án, amikor a Szent Péter téren szentté avatták,

maga Károly király is jelen volt. XIV. Leó pápa mellett az anglikán egyház rangidős püspöke, Stephen Cottrell yorki anglikán érsek foglalt helyet.

A királyi párt elkísérte az ideai általános közgyűlés vezetője, Rosie Frew tiszteletes, továbbá Vincent Nichols bíboros, westminsteri érsek, az Angliai és Walesi Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, valamint a skót püspöki kar képviselőjében Leo Cushley, a St Andrews-Edinburgh-i Főegyházmege érseke. Az egység másik jele volt, hogy együtt szerepelt a londoni Szent Jakab-palota királyi kápolnájának gyermekkora, a windsori kastély Szent György-kápolnájának felnőttkórusa – Károly és Kamilla meghívására –, valamint a Sixtus-kápolna pápai kórusa.

A szertartás a 8., majd a 64. zsoltárral folytatódott, végül a *Rómaiaknak írt levélből* vett szakaszt olvasták fel angolul, melynek központi témája a remény volt. Az egész liturgia fő motívuma Isten, a Teremtő nagyságának dicsérete volt.

Az imádság befejezése előtt Thomas Tallis If ye love me kezdetű, 1565-ben megjelent himnusza hangzott el, amely a János-evangélium 14. fejezetének 15. versére épül. Tallis a királyi kápolna zeneszerzője és muzsikusa volt több mint negyven éven át. Egyaránt írt zenét a római liturgiához és az angol *Common Prayer Book* szertartásaihoz.

A pápa és Cottrell érsek együtt imádkozott a Teremtő Istenhez: A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme, Isten szeretete és a Szentlélek egyesítő ereje legyen velünk mindörökké.” A szertartás végén XIV. Leó pápa és Károly király együtt távoztak a Sixtus-kápolnából: ahogyan együtt haladnak tovább az ökumenikus párbeszéd útján, a különbségek ellenére is.

A Sala Regiába átvonulva a pápa és Károly király részt vettek egy, a környezeti fenntarthatóságról szóló találkozón, amelyet Alessandra Smerilli nővér, az Átfogó Emberi Fejlődés Dikasztériumának titkára vezetett be. A pápa és az uralkodó jelképesen egy-egy csónakorchideát (*Cymbidium*) adtak át egymásnak. Ez a gesztus a környezetvédelemért és Isten teremtet világának gondozásáért vállalt közös elkötelezettséget fejezi ki. Ez a különleges növény ugyanis erejéről, ellenálló képességéről ismert: képes alkalmazkodni és virágozni a nehéz körülmények között is.

Délután a királyi pár ellátogatott a Falakon kívüli Szent Pál-bazilikába, amely az ahhoz kapcsolódó bencés apátsággal együtt szoros kapcsolatban áll a brit királyi házzal. A bazilika főpapja, James Michael Harvey bíboros és a szerzetesközösség apátja, Donato Ogliari, XIV. Leó pápa jóváhagyásával, a Szent Pál királyi konfrátere (Royal Confrater) címet adományozták III. Károly öfelségének. E jeles alkalomra külön ülőhelyet készítettek a király címerével és az Ut unum sint („Hogy egyik legyenek”) latin felirattal, amely *Szent János evangéliumának* 17. fejezetéből vett idézet. Az uralkodói ülőalkalmatosság a bazilika apszisában marad, a király és utódai rendelkezésére áll a jövőbeni látogatások alkalmával.

Fordította: Tózsér Endre
Forrás: vaticannews.va
olasz szerkesztősége

XIV. Leó pápa Josef Grünwidlt, a Bécsi Főegyházmege apostoli kormányzóját október 17-én bécsi érsekké nevezte ki – adta hírül a Szentszék Sajtóközpont.

Josef Grünwidl 1963. január 31-én született Hollabrunnban, a Bécsi Főegyházmege területén. Papnövendékként a bécsi szemináriumba járt, majd filo-

zófiát és teológiát tanult a Bécsi Egyetemen. 1988. június 29-én szentelték pappá a Bécsi Főegyházmege szolgálatára. Ezután a következő tisztségeket töltötte be: plébánoshelyettes a Nepomuki Szent János-templomban, Bécsben (1988–1991); plébánoshelyettes a bécsújhelyi dómban (1991–1993); egyházmegei ifjúsági lelkész (1993–1995); a bécsi érsek személyi titkára (1995–1998); plébános Kirchberg am Wechselben (1998–2014); plébános Perchtoldsdorfban (2014–2023); a Bécsi Főegyházmege Papi Tanácsának ügyvezető elnöke (2023–2025); a bécsi Stephansdom tiszteletbeli kanonoka (2024–2025); Unter dem Wienerwald püspöki helynöke (2023–2025). 2025. januárjában Ferenc pápa a Bécsi Főegyházmege apostoli kormányzójává nevezte ki.

K. I.
Forrás: Szentszék Sajtóközpont
Fotó: Kathpress/Henning Klingner

A sebezhetőség az ember lényegéhez tartozik

Fogyatékkal élőkkel a szinodális úton

(Folytatás az 1. oldalról)

Az alkalmon jelen volt Marton Zsolt váci megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia családreferens püspöke; Varga Lajos váci segédpüspök; házigazdaként Varga László kaposvári megyéspüspök, százharminc fogyatékkal élő ember és kísérőik, családtagjaik, valamint papok, szerzetesek, egyházi közösségek tagjai és világi hívek, akik részt vesznek a fogyatékkal élők pasztorációjában. A konferencia, melyen az elhangzó szövegeket kivetítették és jelnyelven is tolmácsoltak, a Kaposvári Egyházmegye, a Szemlélek Alapítvány által fenntartott *megujul.hu* honlap és az Egyházi Fejlesztők szervezésében valósult meg.

Varga László püspök megnyitóbeszédében elmondta, „a 2023–2024-ben Rómában tartott püspöki szinódus befejeztével hazánkban is folytatódott a közös gondolkodás. Egyházunk megújulásáról a *megujul.hu* és az Egyházi Fejlesztők szervezésében. Budapest és Debrecen után ezúttal Kaposvár ad otthont a »magyar szinódusnak«, amelynek különlegessége, hogy most azokat szólítjuk meg, akik az Egyházban láthatatlanok, és nem hallatszik a hangjuk”.

A püspök ismertette, hogy az eseményen bemutatják a *Határtalan öröm* zsinati dokumentumot, amely összefoglalja, hogyan lehet megélni az

kezett a szinodális napra, hitelen beszélt arról, hogyan evangelizálják a környezetükben élőket a fogyatékkal élők. Kiemelte: az emberi méltóságunk feltétel nélküli, független attól, mire vagyunk képesek. A szociális testvér egy balesetben átélté, menyire nem tudjuk kimondani, hogy akkor is szerethetők vagyunk, ha megnyomorodunk. A fogyatékosok azonban megtanították neki, hogy a boldogságra való képességünk is feltétel nélküli és élethosszig tartó. Előadása végén egy, az ipolytölgyesi otthonban élő kerekesszékes férfi tett tanúságot.

Előadásában Varga László püspök elmondta: „a szinódusban arra vállalkozunk, hogy egy másfajta, de nem másik Egyházat építsünk, ahol a fogyatékkal élő emberek megtapasztalhatják Isten stílusát, a közelséget, az

dió szerkesztője beszélgetett. A családreferens püspök elsőként bemutatta, milyen kezdeményezésekkel fordult a Váci

Egyházmegye a periferián élők felé. A főpásztor, akinek a nagybátyja fogyatékkal él, hangsúlyozta, „meg kell ismernünk a fogyatékkal élő embert. Legyünk megérintve általa, éljük bele magunkat a helyzetébe! Nem kell színjátékot játszani, óvatoskodni, távolságot tartani. Meg kell tudnunk, mit szeretne, nem helyette kell gondolkodnunk”. Felhívta a figyelmet: annak érdekében, hogy a kezdeményezések ne haljanak el, a karizmatikus emberek mellett hívó munkatársi közösséget kell kialakítani.

Ebéd után Varga László püspök felolvasta Michael Wallace Banach nuncius ez alkalomra írt levelét, melyben az érsek Szent Lőrinc diakónus példájával buzdított, aki a szegényeket és a betegeket az Egyház kincseiként mutatta be. Levelében a nuncius kiemelt egy gondolatot Ferenc pápa 2020 decemberében a fogyatékkal élők világnapjára írt üzenetéből: a leselejtezés kultúrája a kiszolgáltatottabb embereket sújtja, köztük a fogyatékkal élőket. „Az elmúlt ötven évben fontos előrelépéseket tettünk a civil és az egyházi intézmények szintjén egyaránt. Tudatosult az emberi személy méltóságának értéke, ezért bátor döntésekkel segítettük elő a testi vagy szellemi korlátozottságú élőket beilleszkedését. Kulturális szinten azonban túl sok kifejezés mond ellent ennek az iránynak. Az elutasítás mögött narcisztikus és haszonelvű gondolkodás rejlik, ami végül kirekesztéshez vezet – pedig a törekénység emberi mivoltunk elkerülhetetlen része. Találunk olyan, akár súlyos fogyatékkal élő embereket, akik – bár küzdelmek árán – jó és értelmes életet építettek föl maguknak, míg a normál

adottságokkal rendelkezők között vannak elégedetlenek vagy akár reményvesztettek is. A sebezhetőség az ember lényegi része, ezért fontos, hogy az élet kultúráját hirdessük, melyben minden személy azonos méltósággal bír, és védelmezzük a fogyatékkal élőket minden életkorban, minden társadalmi helyzetben.” A nuncius végül megemlékezett arról, hogy a Szentszék „a remény szentévében is meghirdette a fogyatékkal élők jubileumát. (...) Katekizisében Rino Fisichella érsek, az Evangelizáció Dikasztériumának nyugalmazott proprefektusa így fogalmazott: »a fogyatékkal élő személyek az igazi keresztény szeretet tanúi«. Kívánom,

hogy ez a remény szentévében szervezett szinodusi találkozó is hozzájárulhasson ahhoz, hogy hangos szóval hirdessük és valljuk minden emberi élet szentségét, méltóságát és végtelen értékét!” – zárta levelét a nuncius.

A szinodális alkalmat áthatotta a fogyatékkal élők megindító szolgálata. A székesfehérvári Szent Kristóf Ház dolgozói és lakói *Kincse-*

A délutáni szentmisén fogyatékkal élők is ministráltak, felolvastak, adományokat vittek. Erdő Péter bíboros, prímás homíliájában a talentumokról szóló példabeszéd alapján rámutatott: nem a három, kettő, egy az érdekes, hanem az, hogy ki hogyan használja, amit az Úr rábízott. De mit is bíz ránk az Úr és mikor? Ránk bízta akkor, amikor létrehoz bennünket, amikor elindít minket az utunkon ebben az életben, és számonkéri akkor, amikor megjön, és végelszámolást tart velünk. S hogy mit kér számon? Nem csupán azt, hogy megőriztük-e az adottságainkat, amiket kaptunk: mondjuk, az életünket, a testi épységünket, a szellemi képességeinket, vagy akár a kegyelmet, amiben Isten jósága folytán részünk volt életünk során. Hiszen azt nem is lehet megőrizni. Nem lehet megőrizni az életet, az egészséget, az adottságokat sem, mert az életünk dinamikus. Csak fejleszteni lehet, gyakorolni, mint a sportolóknak a versenyt, a mérkőzéseket egyes mozzanatait, hogy fenntartsák és fejlesszék a kondíciójukat. Ugyanarról beszél Jézus, ami Szent Pálnál úgy fogalmazódik meg, hogy az életünk versenypálya, és egy koszorúért futunk, amit a legjobbak nyernek el.

Nem stabil, nem statikus, nem változatlan az ember léte. Nem lehet verembe ásva vagy páncélszekrénybe rejtve megőrizni az adottságokat. Már a római jogban ismerték a *lucrum cessans* (elmaradt haszon) elvét. Eszerint az is károkozás, ha valaki a lehetséges nyereségtől fosztotta meg a tulajdonost. Így hát ezt is számonkéri rajtunk az Úr. És a lehetséges nyereségben adottságaink és fizikai képes-

„merülj bele a tengerbe, és ott verj gyökeret”, annak engedelmességedik a természet. Valóban, mindannyian, akik Jézus követői vagyunk, valamilyen formában rendkívüli képességeket kaptunk. Használjuk is őket sokszor, csak talán nem ébredünk eléggé a tudatára ennek. Tehát amikor a hitünk a másik emberben hitet fakaszt, amikor a tisztesség példájára más is helyesen cselekszik, akkor pontosan a ránk bízott összeg hozza meg a kamatait. Valami csodálatos dolog történik olyankor, mert mi magunk is kegyelemmé válhatunk azok számára, akikkel találkozunk, akiket a gondviselés ránk bízott.

Akinek kevés a fizetése, észreveszi azt, akinek munkája sincs. Aki rendezett körülmények között él, észreveszi a hajléktalant. Aki egészséges, erős, annak észre kell vennie azokat, akik fogyatékkal élnek. Időnként, energiánkat, lehetőségeinket fel kell használnunk, hogy könnyebbé tegyük az életüket.

Erdő Péter bíboros hangsúlyozta: mindannyiunk számára érvényes, hogy a keresztségben és a bérálásban a Szentlélek ajándékát kaptuk. Ez pedig olyan érték, amely mások javára kamatozik, és közben boldogabbá teszi azt is, aki él ezzel a kegyelemmel, aki hallgat a Szentlélek szavára. Ezekben az októberi napokban lehetőségünk van arra, hogy kövessük Leó pápa felhívását, aki, amikor két hete nála jártunk, azt kérte, imádkozzunk a rózsafüzért, és ajánljuk fel egy szívvel-lélekkel a békéért (az imafelhívást lásd a keretes írásunkban – a szerk.). „Kérjük Isten világosságát és erejét fogyatékkal élő testvéreink és a magunk számára, hogy minden adottságunkban és helyzetünkben meglássuk azt a ránk bízott kincset, amit mások javára szeretetből kamatoztatni tudunk” – zárta beszédét a bíboros.

Varga László püspök a szentmise végén köszönetet mondott a találkozó résztvevőinek. „Ez a nap kezdete egy hosszabb folyamatnak, melyben közösen folytatjuk utunkat a fogyatékkal élő testvéreinkkel. Ennek során szeretnénk megvalósítani, hogy mindent velük, semmit róluk, nélkülük.” A kaposvári főpásztor kérdéseinkre elmondta: „Nagyon fontos számomra, hogy elinduljunk azok felé is, akik láthatatlanok az Egyházban, akik nem tudják képviselni az érdekeiket. A fogyatékkal élők is az örömhír címzettjei. Ugyanakkor azt a kincset is fel kell fedoznunk, ahogyan ők evangelizálnak minket, hiszen a pusztá létükkel közelebb hozzák Isten szeretetét.” Varga László a konferencián felvázolt egy hároméves projektet, melynek keretében szeretnének gyógyító-befogadó közösségeket létrehozni az egyházmegyeiben, megvalósítani az akadálymentesítést, és közkinccsá tenni a fórumon részt vett szakemberek tudását.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Lambert Attila

Felhívás rózsafüzér-kilencedre a békéért

XIV. Leó felhívásához – kilencedre hív minden hívőt.

A Vörös Péter, Kisiván Csaba és Antal Zsolt által közösen vezetett plébánia kápolnájában Erdő Péter bíboros az alábbi felhívást tette a rózsafüzér-imádság elején: „Október is a Szűzanya hónapja, ilyenkor az Egyház nap mint nap elimádkozza a rózsafüzért. Kövessük Leó pápa felszólítását, aki az idén arra kért mindnyájunkat, hogy októberben és azután is mondjunk rózsafüzért a békéért! Ez az a szándék, amire a mai napon imádkozni szeretnénk. És ez az a szándék, amire kérem, hogy aki csak teheti, október 27-étől, hétfőtől kezdve, kilenc napon keresztül imádkozzon el egy tized rózsafüzért, *Akit te, Szent Szűz a templomban megtaláltál titokkal, a békéért, amire olyan nagy szükségünk van. Az igazi békéért, ami végül is Isten ajándéka.*” A rózsafüzér-imádságot a Mária Rádió október 26-án közreadta.

Kuzmányi István

ink címmel előadást mutattak be, melyet Török Eszter, az otthon igazgatója állított össze. Hosszú János és felesége énekes-gitáros dicsőítése is szívbe markoló volt, ugyanúgy, mint a látássérült kántor kristálytisza éneke.

ségeink még a kisebbik szerepet játsszák. A legfontosabb az a kegyelem, amit kapunk. Mert arra kell válaszolnunk, és az tesz képessé minket a hitre.

Jézus azt mondja: akinek annyi hite van, mint a mustármag, és azt mondja a fának:

A BIBLIA ÜZENETE

Elrejtett mindezt...

Jn 5,24–29

Az idei évben megint úgy hozta a naptári beosztás, hogy vasárnap – az Úr napja – egybeesik katolikus kalendáriumunkban a halottak napjával. Még a negyvennapos nagyböjti időszakunkban is kivételek a vasárnapok, amikor egy kis szünet van: a húsvétra felkészítő vasárnapok nem számítanak bele a böjti időszakba; ilyenkor engedélyezett a visszafogott, mégis örömmel párosult ünneplés.

A mostani hétvégén azonban a lila vagy a fekete szín jelenik meg a miséző lelkipásztoron. Ezen a vasárnapon szívünk egyszerre telik meg fájdalommal, ugyanakkor reménnyel is. Fájdalommal, mert hiányoznak azok, akiket szerettünk, akiknek arcát, hangját, érintését már csak emlékeink őrzik. De ugyanakkor reménnyel is, mert hisszük, hogy Isten örök életre hívta meg őket, sőt bennünket is arra hív, hogy egyszer újra találkozzunk vele, és azokkal, akiket idelenn még gyászolunk.

A népi – már-már elfeledett – bölcsesség, az egyéves gyász megmutatkozott viselkedésben, szokásban és öltözködésben egyaránt. A modern felfogás egyáltalán nem tartja ezt, nem véletlenül: a mai szemléletben az elmúlás a legtitkoltabb tabutéma. Mindenki menekül előle a divat, a smink és az egészséges életvitel álcája mögé. Versengés folyik azért, hogy ki hány évet tagadhatna le. Mintha örökké élénk, így a földön. A legnagyobb önbecsapás időszakában ámítjuk magunkat ezen a területen! Persze ott van a kóros gyászolás jelensége is, amikor valaki a depresszió áldozatává válik, és képtelen hinni az örök életet illetően Jézus megnyug-

tató szavaiban. Jó ilyenkor betévedni egy-egy templomba, vagy ráállítani készülékünket a Katolikus Rádió hullámhosszára...

Ezen a napon a szentmisét bemutató pap szabadon dönthet a gyászmisékre összeállított felolvasandó szentírási szakaszokról. Jómagam szívesen választom ilyenkor Jézus szavait *Máté evangéliumából* (Mt 11,25), amelyek talán elsőre nem is tűnnek halottak napi prédikációhoz illőnek: „Magasztallak téged, Atyám, mert *elrejtetted mindezt* a bölcsek és okosak elől, és kinyilatkoztattad a kicsinyeknek.” De ha mélyebben belegondolunk, ebben az evangéliumi mondatban ott rejlik a keresztény remény teljes üzenete. Jézus azt mondja: az igazi bölcsesség, az élet és a halál titka nem az emberi tudásban rejlik, hanem abban az egyszerű, gyermeki bizalomban, amellyel a „kicsinyek”, az alázatosak, a hívők, a tiszta szívűek fordulnak Isten felé. És mindez a rejtekben van. A reklámokban nem hallunk erről!

Halottak napján tehát nem csupán emlékezünk, hanem tanulunk is: megtanuljuk, hogy az élet ajándék, és hogy a legnagyobb bölcsesség nem a világ okosságában van, hanem abban, ha el tudjuk fogadni Isten kezéből mindazt, amit ad: az életet és a halált egyaránt. A halál előtt minden ember egyformává válik: sem a tudás, sem a gazdagság, sem a hírnév nem számít. Hiába a vastag boríték, csak az marad meg, ami valóban fontos: a kapcsolat, amely összeköt bennünket Istennel. Ápoljuk ezt a rejteket felfedezhető, vigaszt adó ajándékot!

Fekete Szabolcs Benedek

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

Ünnepek és jeles napok (96.)

A Magyar Görögkatolikus Egyház hívei is megtartják a halottak napját mint jeles napot. Igaz, hivatalos rendelkezés nem létezik vele kapcsolatban, sem a liturgikus könyvekben nincs nyoma, a gyakorlatban mégis megvan. Nem is lehetne másként: a túlnyomó többségben lévő római katolikus testvéreink ezen az estén kimennek a temetőbe, feldíszítik a sírokat, és imádkoznak elhunyt szeretteikért. Nem maradhatnak díszítetlenül a görögkatolikusok sírjai sem! Egyébiránt mi is katolikusok vagyunk! Egyszer már írtam arról, hogy görögkatolikus nagybátyám mennyire megőrült, amikor a napokon át tartó vonatkozás után átért a Kárpátok bércein, és meglátta az apró falvak gyertyafényektől világító temetőit. Mert éppen halottak napja volt. Egyből megérezte, hogy itthon van! Kijutott az ortodox tengerből, ahol a temetők ilvenkor is sötétek maradnak.

A görögkatolikusoknak – mint sokan jól tudják – az esztendő folyamán öt olyan napjuk van, amelyeket az elhunytakra való emlékezésnek szentelnek. Ezek az úgynevezett „hramotás szombatok”, amikor a családok elhunytjait név szerint is említjük a halotti megemlékezésben. Meglehetősen hosszú az ilyen felsorolás, de évente ötször megteesszük. Négy alkalom a nagybójhód kötődik, az ötödik a pünkösöd előtti szombathoz.

A mi hitünk is az, ami az egyetemes Katolikus Egyházé. Hisszük, hogy az üdvözültek a végső és teljes szentség állapotába kerültek. Bejutottak az üdvösségbe, a „mennyeországba”. S mint tudjuk és hisszük, ez nem csak az Egyház által hivatalosan szentté avatott személyekre vonatkozik. A „mindenszentekről” a

római katolikusok november 1-jén külön megemlékeznek. Mi pedig az ektenóriában naponta többször is említjük a „minden szenteket”, illetve az elbocsátó imádságban kérjük közbenjárásukat. Hisszük azt is, hogy akik még nem jutottak el az üdvösségbe, azoknak vezekelniük kell, és rászorulnak imádságainkra. És itt a lénveg!

Megdöbbenő, de kétségtelenül nem rossz szándékú a halottak napjával kapcsolatos megállapítás a világhálón: „a vallási értelmezést a későbbiekben felülírta az elhunyt hozzátartozóinkra, barátainkra való közös emlékezés igénye, így mára a halottak napja egy általános, mindenkit érintő emléknappá vált”. Szép a „közös megemlékezés”; jó, hogy van „igény” erre; fontos, hogy „mindenkit érint”. De csupán ennyi lenne? Nem, és határozottan nem! Rajtunk múlik, hogy ezek a szempontok ne „írják felül” az imádságunkat. Hiába vesszük a legdíszesebb csokrot a szeretteink sírjára, hiába gyújtjuk meg rajta a legdrágább mécsest, ha mindezt nem kíséri az imádságunk! Bár a mi Istenünk előtt számítanak a jótettek – mint a halottakra való emlékezés, a sírok rendbetételével együtt –, mérhetetlenül fontosabb a lélek szerinti megemlékezés, vagyis az imádság!

A Görögkatolikus Egyház így fejezi be a „mindenkori” halotti megemlékezését: „Boldog nyugalmat és örök emléket.” Kérjük ebben elhunytjaink számára a végső megnyugvást a boldogító Isten országában, valamint azt, hogy ne vesszen ki az emlékük, mindig szóljon értük imádság! Rajtunk múlik!

Ivancsó István

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Az Eucharisztia tisztelete (170/10j)

A papi rendek feladásakor mondott misék szövegeiben, az újonnan felszentelt püspök által vezetett liturgia áldozás utáni könyörgésében olvassuk: „Kérünk, Urunk, tedd hatékonyra bennünk irgalmad orvosságának teljességét, és kegyesen fejtsd ki bennünk, úgy gondoskodva rólunk, hogy mindenben a te kedvedben járhassunk!” A könyörgés szövege arra készíti a püspököt és a vele együtt imádkozó közösséget, hogy tudatosítsa magában: az Úr kiválasztott, de én magam is az Eucharisztia gyógyító kegyelmére szorulok.

Az Eucharisztia a kegyelmi gyógyítás teljességének hordozója. A tipológia szintjén ezen a ponton a püspök azonosulhat apostolelődjé meghívásának történetével: „Ezek után kiment, és látott egy Lévi nevű vámost a vámnál ülni. Azt mondta neki: Kövess engem! Erre az otthagytott mindent, fölkel és követte őt. Lévi ezután nagy lakomát készített neki a házában. Nagy sereg vámos és még sokan mások is ültek velük az asztalnál. A farizeusok és az írástudók felháborodva megkérdezték a tanítványait: Miért esztek és isztok a vámosokkal és bűnösökkel? Jézus ezt válaszolta nekik: Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek. Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket a bűnbánatra.” (Lk 5,27–32) A béna meggyógyítása után Jézus ismét gyógyít, csak másként. Megpillantva Lévit, látja benne a követésére alkalmas embert. Lévi már régóta szabadulni akart addigi „hivatásától és életvitelétől”, ezért követte az Urat, és hálából lakomát adott tiszteletére: Barátom lettél, én pedig a barátoddá válhattam! (vö. Jn 15,15) Lévi megtérését megelőzte Jézus irgalmas pillantása, amelyben éppen az irgalmasság miatt látta Lévi szívének legfőbb vágyát. A püspök hivatása, hogy Krisztus szemével lásson, valamint a meghívó és

gyógyító jó Pásztor szentségi képmása legyen az Egyházban. Ilyen értelemben az Eucharisztia, amely magában foglalja a gyógyítás, az egység és az életadó jelenlét ajándékát, az Egyház egész életének forrása, és ebből táplálkozik a püspök gyógyító küldetése is: „a halhatatlanság orvossága, ellenszer a halál ellen, hogy ne haljunk meg, hanem mindörökké éljünk Jézus Krisztusban” (Antiochiai Szent Ignác levele az efezusiakhoz, XX,2).

Az, hogy Isten kezdeményezője és beteljesítője a bennünk megkezdett műnek, egybecseng Szent Pál szavaival. Miután a Filippien előkiadás szerinti keresztényekhez írt levélben idézte az egyik legmélyebb Krisztus-himnusz (vö. Fil 2,5–11), így folytatja: „Mert Isten az, aki bennetek az akarását és a véghezvitelt egyaránt műveli jóakarata szerint. Tegyetek meg mindent zúgólódás és habozás nélkül, hogy kifogástalanok és tiszták, Isten feddhetetlen fiai legyetek a gonosz és romlott nemzedék között, akik között ragyogtok, mint csillagok a mindenségben!” (Fil 2,13–15).

A könyörgés szövegében szóhoz jut annak kifejezése is, hogy Isten nemcsak formál, hanem meg is erősít szolgáltatában – ez tükröződik *A kolosszeiekhez írt levélben*: „Ezért mi is, attól a naptól kezdve, hogy ezt hallottuk, szüntelenül imádkozunk és könyörgünk értetek, hogy az ő akaratának az ismerete teljes legyen bennetek, minden lelki bölcsességgel és megértéssel együtt, és az Úrhoz méltóan éljétek, mindenben az ő tetszése szerint, hogy minden jócselekedetben gyümölcst hozzatok, és gyarapodjatok. Isten ismeretében. Erősítsen meg titeket dicsőségének hatalmából minden erővel, hogy végig kitartsatok, és békétűrők legyetek.” (Kol 1,9–11)

Sztankó Attila

A HÉT SZENTJE

Lüttichi Szent Hubert

November 3.

Előkelő család, Aquitania hercegének fia volt. Gyermekezeit a mai Belgium területén, a neustrieni herceg udvarában töltötte. Fiatal nemesként a kor szokásaihoz híven önfeledten a világ hívságainak élt. Vendéglátója, Hérítal a kor egyik legféltetlenebb vadásza volt, és erősen hatott rá. Nála ismerkedett meg Floribandéval, Löwen grófjának lányával, és nagy szerelem szövődött kettejük között. Hitvese és első gyermekük azonban a szülés után gyermekágyi lázban meghalt. Hubert a tragédia hatására vadtivornyákon, öldöklő vadászatokon kereste a feledést. A legenda szerint egy több napon át tartó, alkoholmámoros mulatozás után, vadászat közben, a hajnali erdőben kitartó üldözés után halálosan megbeszbett egy fehér szarvasbikát. Amikor a vergődő állatot megközelítet-

te, agancsszárai között aranykeresztet pillantott meg, és a szarvas emberihangon szemrehányást tett neki meggyilkolásaért. Hubert a látvány hatása alatt ráeszmélt, hogy tévúton jár, és hogy háborgó lelke soha nem találhat megnyugvást, ha így él tovább. I. Sergius pápa kegyeibe fogadta a megtört és megtérni kész nemes ifjút. Hubert felhagyott a vadászattal, és a továbbiakban az elmélkedésnek és az apostolkodásnak szentelte életét. Püspökké szentelését a legenda szerint maga a pápa végezte.

Hubert megterítette az Ardenneknben lakó pogányokat. Már életében az Ardennek apostolának nevezték, és szentként tisztelték. 728-ban, a lüttichi Szent Péter-templomban temették el. Földi maradványait száz évvel később, a mai St. Hubert városába szállították át. Tisztelete Északnyugat-Európában, főleg Lotaringiában, a Rajna-vidéken és Belgiumban terjedt el, de hazánkban is ismerték, kedvelték, részben az Árpádok csodaszarvas-hagyományához kapcsolódóan.

November 3. 1744 óta Hubertus-ünnep. Ezen a napon arra figyelmeztetik a vadászokat, hogy tiszteljék a vadat mint a teremtet világot csodáját, folytassanak felelős vadgazdálkodást, tartsák fontosnak az állatok és környezetük védelmét. A Hubertus-mise és a vadász-isten-tisztelet, amely a középkorban jött szokásba, nálunk is elterjedt. A vadászok, a lövészhéhek, az erdészek, a kohászok, a csengettyűkészítők, a mészárosok, a szűcsök és a tímárok védőszentje, valamint a kutyákat veszettség ellen védő szent. Kutyaharapás, kígyómarás ellen is gyakran kérték az oltalmát.

L.K.

A hét liturgiája

C év

NOVEMBER 2., VASÁRNAP HALLOTTAK NAPJA (Évközi 31. vasárnap, Achilles, Tóbiás) – Szabadon választható gyászmise-olvasmányok vagy 2Mak 12,43–46 (Jól es hívő lélekkel gondolkodni a feltámadásról.) – 1Kor 15,51–57 (A győzelem elnyelve a halált.) – Jn 5,24–29 (Aki hallgat az

én tanításomra, és hisz abban, az már átment a halálból az életbe.) – **Zsolozsma:** III. zsol-tárhét – **Énekrend:** Ho 235 – ÉE 687, Ho 691, Ho 243 – ÉE 340.

NOVEMBER 3., HÉTFŐ – *Porres Szen Szilvia*) Róm 11,29 – Lk 14,12–14.

**NOVEMBER 4., KEDD – Borromeo Szent
napja (Karola, Karolina) – Róm 12,5–16a**

NOVEMBER 5., SZERDA – SZENT

Kál, Kolos) – Róm 16,3–9.16.22–27 – Lk 16,9–15.

NOVEMBER 9., VASÁRNAP A LATERANI-BAZILIKA FELSZENTELÉSE ÜNNEPE (Évközi 32. vasárnap, Tivadar, Teodor) – Ez 47,1–2.8–9.12 (Láttam a templomból fakadt vizet, és akikhez eljutott ez a víz, meggyógyultak.) – 1Kor 3,9c–11.16–17 (Ti Isten temploma vagytok!) – Jn 2,13–22 (Jézus saját teste templomáról beszélt.) – **Énekrend:** Ho 223 – EE 593, Ho 223 – EE 147, Ho 134 – EE 600, Ho 299 – EE 306.

Ne a gyűlölködés jellemezze az életünket

Megnyílt Ervin Gábor boldoggáavatási ügye

Erdő Péter bíboros, prímás ünnepélyesen megnyitotta Ervin Gábor boldoggáavatási ügyének egyházmegyei szakaszát. Október 20-án a budapesti prímási palotában az eljárásban közreműködők esküt tettek. Szüksége van egész társadalmunknak azokra az életpéldákra, melyek arról üzennek, mi összetartozunk itt, Magyarországon – mondta Erdő Péter.

A boldoggáavatási eljárás megnyitója a Szentlelket hívó énekkel kezdődött. A prímási palota nagytermében Depaula Falvio, az eljárás posztulátora köszöntötte az egybegyűlteket: Martos Levente Balázs segédpüspököt, az ügymenet püspöki delegátusát, Süllei László általános helynököt mint promotor iustitiae (ügyészt – a szerk.), Gyurász Krisztiánt mint notarius actuariust, valamint Eredics Gergő jegyzőt. Továbbá a történelmi bizottság tagjait: Gárdonyi Máté egyháztörténészt, Hegedűs Andrást, a prímási levéltár igazgatóját, illetve a teológiai bizottság tagjait: Kránitz Mihályt és Kovács Zoltánt.

A megnyitón jelen volt Forgács Alajos városmajori plébános és a Városmajori Katolikus Egyesület képviselői. Erdő Péter bíboros ismertette Ervin Gábor életének főbb állomásait, hitének, szeretetgyakorlásának alakulását. Kiemelte: „szent és aktuális az ügy, ami össze-

hozott bennünket”. Mint mondta, időnként „divat” leszólni, akár gúnyolni a pap-ságot, az azonban, hogy közöttük voltak és vannak is „hősök és szentek”, csak „hal-kan” nyer említést.

Ervin Gábor különleges életutat járt be, akinek emlékét vértanúként, alakját színes egyéniségként is őrizték. Zsidónak született, gyermekként lett katolikussá, tudatosan vállalva a hitét. Ervin Gábor hozzátartozik Budapest arculatához. Embertőként őrizték emlékét, aki sokat fáradozott az üldözöttek védelme érdekében. Nagyszerű teológus elme is volt, számos jelentős publikáció kötődik a nevéhez. Jó érzékkel ismerte fel kora legnagyobb teológusait, és igazán jelentős és

Az alakuló ülésen az eljárás tisztségviselői és a bizottságok tagjai esküt tettek, majd aláírták megbízólevelüket

korszerű gondolkodókról írt recenziókat.

Tagja volt a filozófiai társaságnak, széles szellemi horizonton tudott érintkezni a másikkal. Több volt mint hitének vért-

núja – írta róla egy bécsi magyar újság. – Meggyőződése gazdagságát megnyitotta, megmutatta a társadalom felé. Lelki ember volt, aktív lelkipásztor, aki tanította is a hitet, és foglalkozott az ifjúsággal is. Prédikációi mutatják, milyen elmélyült hitű ember volt. Ugyanakkor laza és vidám is. Elkötelezettsége és helyzete akkor vált komollyá, amikor megtörtént a német megszállás, és elkezdődött az üldözés.

Az Egyház vezetése el tudta érni, hogy az egyházi személyek, papok, szerzetesek, nő-

kimondja, hogy az egyházi személy köteles élni egy ilyen kedvezményrel, és ha nem teszi, arra felmentést, engedélyt kell kérnie. Ervin Gábor viselte a megkülönböztető sárga csillagot, amikor mások azért léptek egyházi pályára, hogy az üldözést elkerüljék. Ervin Gábor úgy tudta ezt megtenni, hogy ebből másoknak baja nem származott – emelte ki a bíboros.

Ervin Gábor tanúsága különleges volt, „helyettesítő áldozat” sokakért. A bíboros felidézte, hogy 1944 nyarán betiltották a Szent Kereszt Együletet, azonban Dávid Katalin visszaemlékezéseiből tudjuk, az illegalitásban tovább működött, Ervin Gábor pedig részt vett tevékenységében. A nunciátúra menleveleket adott ki, ezt osztották ki az egyület tagjai a rászorulóknak, Ervin is. Félteve őrizték ezeket a neveket, címeiket tartalmazó listákat. Mégis rajtaütöttek az egyület irodáján – írta le Dávid Katalin.

Erdő Péter elmondta, arról, hogy hol, hogyan és mikor tartóztatták le Ervin Gábor, egyelőre nem ismertek pontos adatok. Letartóztatásának oka emberek rejtegetése és az iratközlésben való részvétel volt. Mindez Ervin Gábor részéről nem egyszerű jótékonykodás, helyi hősiesség volt. A Szentszék szándéka

szerint cselekedett, és életét áldozta ebben a tevékenységben. Megérezte a sorsát – ezt fejezi ki az az írása, amelyben a megkínzott, meggyalázott ember szenvedéséről írt. Ez is mutatja, az életszentség sajátos változatával állunk szemben – emelte ki Erdő Péter.

A bíboros arra is rámutatott, hogy korunkban különösen is fontosak azok, akik „hősi fokon gyakorolják az erényeket”, ami Ervin Gábor esetében egész élet odaadásával járt. Aktuális a szentek életpéldája: emeljük fel a fejünket, az ő örököseik is vagyunk! Azt üzenik az egész társadalomnak, hogy mi összetartozunk itt, Magyarországon, és arra hívnak, hogy ne a megosztottság, a gyűlölködés jellemezze az életünket. Ervin Gábor élete lelki egészségünkhöz biztonnal hozzá tud járulni – hangsúlyozta a bíboros.

Az alakuló ülésen az eljárás tisztségviselői és a bizottságok tagjai esküt tettek, majd aláírták megbízólevelüket. A Városmajori Katolikus Egyesület a nyilas terror áldozatairól való megemlékezés során tált rá Ervin Gábor személyére. Mihálffy Imre, a plébániai képviselő-testület elnöke úgy fogalmazott, közösségüknek van egy történelmi öröksége, és van egy adóssága: „Bocsánatot kell kérnünk az áldozatok leszármazottaitól, és ami elődeink szeme láttára és aktív ellenkezése hiányában történt, azzal szemben fel kell tudnunk mutatni valami jót!”

Trautwein Éva
Fotó: Merényi Zita

Megújult a székesfehérvári temető papi parcellája

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) támogatásával megújult a székesfehérvári Szentháromság-temető papi parcellája. Itt leginkább azok az atyák nyugszanak, akik életük végéhez közeledve a Katolikus Szeretetszolgálat által fenntartott Országos Papi Otthonban laktak.

„A székesfehérvári Országos Papi Otthon története az 1730-as évekre nyúlik vissza. A török hódoltság pusztítása után a karmeliták új rendházat és templomot építettek. Ebben az időben jöttek létre az otthonban ma is látható szép belső terek, mint amilyen a refektórium vagy az oratórium. Az 1800-as évektől egészen 1950-ig ez az épület adott otthont az egyházmegyei szemináriumnak. Már ezekben az időkben is laktak itt idős atyák. A Katolikus Szeretetszolgálatot 1950-ben alapították, az első kisebb papi otthon 1953-ban nyílt meg, a székesfehérvári intézmény pedig a következő évben jött létre” – mondta el lapunknak Vajda Norbert, a Katolikus Szeretetszolgálat főigazgatója. A kommunista elnyomás idején ez volt az egyetlen olyan hely, ahol az idős papok menedékre lelthettek.

Napjainkban sok egyházmegyének van olyan intézménye, ahol az idős papok

elhelyezést nyerhetnek, de az Országos Papi Otthonba – melynek vezetője Barna Timea – bármelyik egyházmegyből fogadnak lakókat. Bár elsősorban papok élnek itt, világi személyek is tartoznak az ellátottjaik közé. Az otthon ötszázadik lakóját 1993-ban köszöntötték. Az intézmény Székesfehérvár történelmi belvárosában található, központi elhelyezkedése miatt ideális az időskorúak számára.

Az itt élők külön szobákban laknak, ugyanakkor egyfajta közösségbe is tartoznak. Szívesen kapcsolódnak be az otthon programjaiba. Legutóbb például elmentek a Tevékeny Élet Fesztiválra, ahol kórust al-

kotva énekeltek. De lelkesen vesznek részt az otthon ünnepségein is. Van itt könyvtár és természetesen kápolna is. Az itt élő atyák a város lelkipásztori ellátásában is részt vállaltak.

„Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök szívén viseli a mentális egészség kérdéskörét, ezért is emlékezünk meg több mint tíz éve rendszeresen az Alzheimer-kór világnapjáról itt, Székesfehérváron. A demencia korunk kihívása, sok embert érint, ezért fontos beszélni róla” – mutatott rá a főigazgató. A Katolikus Szeretetszolgálat nagy figyelmet fordít erre a kérdésre, éppen ezért indította el a demencia.hu

honlapot, és működteti az Interprofesszionális Demencia Alapprogramot, amely a demenciában megbetegedett emberek és hozzátartozóik gyakorlati segítségét célozza meg. Természetes, hogy az otthonban élők esetében is nagy hangsúlyt helyeznek a mentális egészség fenntartására. „Az Országos Papi Otthon léte ugyanakkor arra is ráirányítja a figyelmet, hogy az Egyház nem hagyja magára papjait

akkor sem, ha életük alkonyához értek” – emelte ki Vajda Norbert.

A székesfehérvári Szentháromság- (Hosszú) temető már a 18. században is létezett. Nevét az itt álló kápolnáról kapta. Az első papot 1955-ben temették ide, utoljára 2012-ben volt itt egyházi személy temetése. Mintegy

tizenkét egyházmegye és több szerzetesrend papjai is nyugszanak itt. Ez ma már egy lezárt temető, vagyis nem végeznek több temetést. Napjainkban kétszázharminc papi sír található itt. Az idők során ezek nagy része elég rossz állapotba került, szükség volt tehát a minél előbbi beavatkozásra. Egy idősotthonnak a sok egyéb teendője mellett nehéz egy sírkert gondozását is ellátni, ezért határozott úgy

resztek és a márványtáblák felújítására is szükség volt. A neveket, a születési és halálozási évszámok felíratait újrifestették, pótolták. A központi emlékhely márványkeresztje új külsőt kapott. A sírok közötti növényzetet szintén rendbe tették. Ebben az MKPK Kolping Oktatási és Szociális Intézményfenntartó Szervezet Gesztenyés Szociális Intézménye nyújtott segítséget. Több mint négyezer növényt ültettek el, tizennyolc köbméter termőföldet mozgattak meg, és tizenkétezer-ötszáz liter virágföldet használtak fel. „A sírok megújításában a papi otthon munkatársai is részt vettek, vállalva, hogy a későbbiek során is karbantartják a sírokat. A felújításról Székesfehérvár önkormányzatával és a városgondnoksággal is egyeztetünk” – emelte ki

Vajda Norbert. Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök mindenszentek ünnepén szentmisét mutat be az itt nyughelyre lelt papokért, és megáldja a felújított papi parcellát. A temető mindenki által látogatható lesz.

Baranyai Béla
Fotó: Horányi Márton/ MKPK

Katona István püspök hazaköltözött az atyai házba

(Folytatás az 1. oldalról)

Katona István 1928. október 3-án született Nagykátán. A szegedi teológián tanult, 1953-ban szentelték pappá. 1989 decemberében szentelték püspökké a Váci Egyházmegye szolgálatára. A püspöki konferencia őt bízta meg az újjászerveződő katolikus iskolák munkájának segítségével és koordinálásával. Ezt a feladatot 1996-ig látta el a Katolikus Iskolai Főhatóság elnökeként. 1997-től egri segédpüspök volt, 2013-ban nyugdíjba vonult. A püspök atya volt az Irgalmasság Alapítvány hazai kuratóriumának elnöke.

Az Egyházi Törvénykönyv előírása szerint 75. életévének betöltésekor, 2003-ban benyújtotta lemondását a pápának. Az akkori Szentatyá, II. János Pál pápa válaszában arra kérte, hogy továbbra is lássa el hivatalát. A 85 éves Katona István volt 2013-ban a legidősebb aktív főpásztor Európában.

*

„Maradj velünk, Jézusunk!” – osztotta meg a hívekkel Katona István püspökké szentelésének jelmondatát, azt a felszólítást, amelyet az emmauszi tanítványok intéztek Jézus-hoz, aki maga már várja a hívó szót, hogy velük maradjasson. Milyen jó,

hogy meghívták! – hangsúlyozta. – Felismerték, és a feltámadás öröme szárnyakat adott nekik, siettek Jeruzsálembe megosztani az örömeiket másokkal is. Maradj velünk, Jézusunk! Mondjuk mi is!” – buzdította a híveket püspökké szentelésének 25. évfordulóján Vácott 2014-ben.

A jubiláló püspök ezután XVI. Benedek pápát idézte, akitől egy újságíró azt kérdezte: „Mit akar tőlünk Jézus?” Benedek pápa egyszerűen, négy pontban válaszolt.

Katona István – mintegy útmutatás-ként – megosztotta a válaszokat az ünneplő hívekkel: „Jézus azt akarja, hogy higgyünk neki; engedjük, hogy vezessen; éljünk vele; legyünk hasonlóak hozzá.”

Higgyük, hogy szeret, eledelünk-ké lett, helyet készít számunkra a mennyországban. Engedjük, hogy vezessen, és gyermekeinket is arra tanítsuk, hogy Ő az út. Élünk vele, vagyis fogadjuk be életünkbe, családjaink, népünk és az emberiség

életébe. Legyünk hasonlóak hozzá, akinek megesett a szíve az éhezőkön, a betegeken, és csodákat tett értük. Sugározzuk Krisztus jóságát! – buzdította a híveket Katona István.

*

Korábbi interjúnkban arra a kérdésre, hogy hogyan lett az Isteni Irgalmasság legfőbb magyarországi apostola, a következőket válaszolta: „Az isteni Gondviselés az egész életemet végigkísérte, így Isten nagy ajándékának tartom, hogy 1997 októberében Egerbe kerültem, segédpüspökként. Franciszek Macharski krakkói bíboros érsek úr 2000-ben, a jubileumi szentévből, május 31-én kelt levelében azt írta Seregély István egri érsek úrnak, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) akkori elnökének, hogy nagyon örülne annak, ha a krakkói Isteni Irgalmasság-bazilika altemplomában a négy kápolna közül az egyik magyar–lengyel szentek kápolnája lenne. Seregély István érsek úr megkérdezte tőlem, melyiket választanám. Jobb kéz felől az elsőt választottam. Érsek atya felolvasta a levelet a püspöki karnak, ők pedig egyhangúlag elfogadták Macharski bíboros kérését: Isten iránti szeretetből, hálából elkészítjük a kápolna belső díszítését, berendezéseivel, mindennel együtt.

(...) Az irgalmas szamaritánus példabeszéde pedig arról szól, hogy irgalmasság nélkül nincs kegyelem. Elment a félholtra vert ember mellett a pap és a levita is, egyikük sem állt meg; jött aztán a lenézett, megvetett szamaritánus, akinek megesett a szíve a fekvő, eszméletlen ember láttán. Bekötözte a sebeit, elvitte a szállásra. Fizet érte, ha többre került, kiegészíti, amikor visszajön. Irgalmas szív, irgalmas szó, ima, irgalmas cselekedet. Ez bizonyítja, hogy mi az irgalmasságot komolyan vesszük. Ha minden keresztény komolyan venné, jelentősen megnőne a világban az irgalom. Ha megbántottam valakit, bocsánatot kérek; ha engem bántottak meg, megbocsátok. Ferenc pápa gyakran hangoztatja: Isten nem fárad bele, hogy megbocsásson a megtérő bűnösnek. A zsoltáros pedig olyan szépen mondja: Isten a tenyerén hord bennünket, Isten megbocsát a megtérő bűnösnek, szívesen, örömmel.”

*

Adj, Uram, örök nyugalmat nekik, és az örök világosság fényeskedjék neki! Nyugodjék békében. Ámen.

K.I.

Fotó: Lambert Attila

Isten vele van

Örök nyugalomra helyezték Nagy István hevesi esperes-plébánost

Október 22-én búcsúztatták és helyezték örök nyugalomra Nagy István plébános, esperes, címzetes kanonokot. Az elhunyt lelkipásztorért a hevesi plébániatemplomban mutatott be szentmisét Ternyák Csaba egri érsek paptestvéreivel. A búcsúztató szentbeszédet Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek mondta.

Bábel Balázs egyik elődje szavaival idézve így fogalmazott: A papi halál váratlan, s ez be is igazolódott István atya életében. Az Úr Jézus azt mondja, legyünk készen, mert nem tudjuk sem a napot, sem az órát. István atya a halála napján is lelkipásztori munkát végzett.

A Szent István Televízió idén portrébeszélgetést készített vele *Az Isten mindig mellettem van és bátorít!* címmel. Soha nem azt kereste, ami neki hasznos, hanem ami a híveknek. Vele volt az Úr, és bátorította három kápláni helyén: Polgáron, Kunszentmártonban, Jászapátiban, majd három plébánosi helyén is: Dévaványán, Tibolddarócon és itt, Hevesen.

Élete abban a papi reménykedésben telt, amit Ferenc pápa fogalmazott meg, s amit mi mindig vallottunk: hogy a remény zarándokai vagyunk. Nüsszai

Jézus Krisztusban”. Mi így veszünk imádságos búcsút István atyától, a találkozás reményében! – zárta beszédét Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek.

Szent Gergely, az ősegyház kiváló szónoka és írója ezt mondja a halottakról szóló beszédében: „hiszünk a halottak közül való föltámadás nagy tanújában, az egész világmindenség Urában,

Nagy István plébános, esperes, címzetes kanonokot az erdélyi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Forrás és fotó: Egri Főegyházmegye

„Jöjj el, Uram, Jézus!”

Papszentelés a Miskolci Egyházmegyében

Kiss Máté diakónust, püspöki titkárt október 23-án áldozópappá szentelte Orosz Atanáz püspök Miskolcon.

A papszentelés szertartására zsúfolásig megtelt a miskolci székesegyház családtagokkal, rokonokkal, munkatársakkal, ismerősökkel és szolgálattelvőkkel, mintegy ellensúlyozva a négy évvel ezelőtti diakónusszentelés sajátos körülményeit. Az akkor érvényben lévő járványügyi előírások miatt ugyanis azon a liturgián csak a szűkebb család vehetett részt, és még a papság is maszkot viselt.

Kiss Máté a *Jelenések könyvéből* választotta papi jelmondatát: „Jöjj el, Uram, Jézus!” (Jel 22,20). Ez a fohász kifejezi a papi hivatás egyik lényeges szempontját: Krisztus eljövételének előkészítését a világban. Ehhez kapcsolódva Orosz Atanáz püspök homíliájának központi üzenete a papi hivatás felelősségteljes küldetése és Krisztus eljövételének várása volt. A püspök Jakab apostol szavait idézve fogalmazta meg intelmeit a hivatás céljá-

ról: „Közeledjete Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok!” (Jak 4,8) Mint mondta, az önzetlen szeretet gyakorlása teheti a papot Krisztus eleven ikonjává.

Kiss Máté 2020-tól püspöki titkár és szertartó, négy éve pedig a miskolci székesegyház fődiakónusa. A szentelési szer-

tartás végén köszönetet mondott szüleinek, nagyszüleinek, a lelkipásztoroknak, tanárainak, mindazoknak, akik elindították az oltárszolgálat felé, és elkísérték az odavezető úton.

Forrás: Miskolci Egyházmegye
Fotó: Farkas Friderika/
Görögkatolikus Metropólia

Gyerekek imádkozták a rózsafüzért Jászberényben

Körülbelül kétszáz gyerek vett részt október 17-én a jászberényi Nagyboldogasszony-főtemplom előtti téren megrendezett rózsafüzér-imádságon, melynek célja a közös ima erejének megtapasztalása, valamint a hitükről való tanúságtétel volt.

Szent Pio mondta: „ha egymillió gyermek imádkozza a rózsafüzért, a világ megváltozik”. Ennek nyomán indult el 2005-ben Venezuelából az „Egymillió gyermek imádkozza a rózsafüzért”

imakezdeményezés, amelyet húsz éve világszerte megrendeznek október 7-én, Rózsafüzér Királynője emléknapián.

Az imádsághoz a jászberényi Szent József Katolikus Elektronikai Technikum, Gimnázium és Kollégium is rendszeresen csatlakozik. Az iskola idén hagyományteremtő szándékkal meghívta a város oktatási intézményeit, valamint a két katolikus óvodát is, hogy együtt imádkozzanak a békéért és a keresztények egységéért.

Forrás: Egri Főegyházmegye
Fotó: Németh Gergő

Orbán Viktor miniszterelnököt fogadta XIV. Leó pápa

XIV. Leó pápa október 27-én, lapzártánk napján, hétfő délelőtt a Vatikánban fogadta Orbán Viktor miniszterelnököt, erről olasz és magyar nyelven adott ki tájékoztatást a Szent Péteri Sajtóközpont kora délután.

A magyar nyelvű közlemény szerint ma Őszentsége, XIV. Leó pápa kihallgatáson fogadta Magyarország minisz-

terelnökét, Orbán Viktort, aki ezt követően találkozott Pietro Parolin bíboros államtitkárral, valamint Paul Richard Gallagher érsekkel, a Szent Péteri államokkal és nemzetközi szervezetekkel fenntartott kapcsolatokért felelős titkárával. „Az Államtitkárságon folytatott szívélyes megbeszélés során hangsúlyozták a kétoldalú kapcsolatok szilárdságát, valamint elismerésüket fejezték ki a Katolikus Egyház iránt,

amely elkötelezetten segíti a magyar közösség társadalmi fejlődését és jólétét, különös tekintettel a család szerepére, a nevelésre és a fiatalok jövőjére. Továbbá kiemelték a leginkább kiszolgáltatott keresztény közösségek védelmének fontosságát. Emellett széles körben megvitatták az európai kérdéseket is, különös figyelmet fordítva az ukrajnai háborúra és a Közel-Kelet helyzetére” – olvas-

ható a közleményben, amelyet Vatikánvárosban adtak ki 2025. október 27-én.

A miniszterelnök Facebook-oldalára az alábbi mondattal tette ki a Leó pápával közös képet: „Arra kértem a Szentatyát, hogy támogassa Magyarország háborúellenes erőfeszítéseit.”

Forrás: Szent Péteri Sajtóközpont
Fotó: AFP

„Párbeszéd nélkül a világ megfullad” Hatvanéves a Nostra aetate zsinati nyilatkozat

(Folytatás az 1. oldalról)

Elutasítják az istengyilkosság vádját, és a keresztények és zsidók közötti egyedülálló kapcsolatot hangsúlyozzák. Az ortodox rabbik nyilatkozata rögzíti továbbá: „Ahogy azt Maimonidész és Jehuda Halévi is tette, mi is elismerjük, hogy a kereszténység lét-

latkozatot, amelyben az Egyház elismeri a zsidósággal közös gyökereit, és elutasít minden antiszemitizmust. A munkát Augustin Bea bíboros, a Keresztények Egységét Előmozdító Titkárság vezetője koordinálta. Az ázsiai és az afrikai püspökök azonban kérték, hogy a dokumentumot terjesszék ki minden nem keresztény val-

ta a „keresztény–zsidó kapcsolatokat ápoló nemzetközi bizottságot. II. János Pál pápa 1986-ban ellátogatott a római zsinagógába, később XVI. Benedek és Ferenc pápa is folytatták a párbeszéd útját. A Nostra aetate előkészítette a talajt a keresztény–iszlám kapcsolatok új fejezetéhez is.

Ferenc pápa 2019-ben Abu Dzabiban aláírta az emberi testvériségről szóló nyilatkozatot Ahmed et-Tajjeb főimámmal, a zsinat szellemében. Hortobágyi Cirill a zárszakában lezögezte: A párbeszéd nem luxus, hanem a békés együttélés feltétele. A Nostra aetate pedig nem a relativizmus dokumentuma. Azt állítja, hogy az igazság teljessége Krisztusban van, de Isten Lelke máshol is működik, és az igazi vallás mindig a béke forrása. Minden ember Isten képmása, minden vallásban ott a vágy az igazság és a szeretet után. A párbeszéd nem gyengécske, hanem a szeretet bátorsága – ott kezdődik, ahol hajlandók vagyunk meghallgatni a másikat. Aki Istenre hivatkozva gyűlöl, az elárulja a saját hitét – figyelmeztetett a főpátp. Ezek után felsorolta azokat az eseményeket, amelyeket az elmúlt évtizedekben a pannonthalmi szerzetesközösség szervezett a Nostra aetate szellemében, megemlítve számos vallási vezető ottani látogatását.

Radnóti Zoltán főrabbi, a Keresztény–Zsidó Tanács társelnöke a Prédikátor könyve 3. fejezetének 5. verséből vett részlet – „ideje van az ölelésnek” – alapján beszélt a kereszténység és a zsidóság kapcsolatáról a történelemben: az egymástól való távolodásról és az egymáshoz való közeledésről. Mint mondta, a jelenben, itt és most tapasztalható közelség, az „ölelés”,

Radnóti Zoltán emlékeztetett, hogy a múltban az említett kapcsolatra a bizalmatlanság volt a jellemző, a zsidókra kollektíve kimondott „istengyilkosság” vádjából eredő távolságtartás: „olykor párhuzamosság, de semmi képpen sem közösség”. A politikum világába emelt antiszemitizmus révén a párhuzamosságból aztán kirekesztés lett. A főrabbi megjegyezte: a történelem e sötét korszakában, a holokauszt idején „rengeteg egyházi állt a zsidók mellé”, bújta, segítette őket. 1965-ben pedig megszületett a II. Vatikáni Zsinaton a Nostra aetate nyilatkozat, „az első ölelés”. „Húsz évvel a holokauszt után nem lehetett még egyszer csendben maradni” – mondta a főrabbi.

A dokumentum megfogalmazásai „óvatosak, de őszinték” voltak, az azóta eltelt hatvan év pedig a párbeszéd

gregoriánt az, aki nem emel szót az üldözöttek mellett.”

A konferencia második szekciójában Szőke Pétertől, a Sant’Egidio közösség budapesti vezetőjétől arról hallhatták a jelenlévők, hogy a közösség idén október utolsó hétvégéjén XIV. Leó pápa részvételével Rómában rendezi meg azt a hagyományos vallásközi találkozót, amely továbbviszi Szent II. János Pál pápa 1986-ban Assisiben megtartott imatálalkozójának szellemiségét. „Assisi szelleme” – ezt a kifejezést maga a szent pápa használta, aki először hívta össze a világ vallási vezetőit, hogy együtt imádkozzanak a békéért, és aki „idősebb testvéreink”-nek nevezte a zsidókat. A Szentaty a vallásokat a béke mellett akarta elkötelezni, és ez a törekvés tovább élte XVI. Benedek, Ferenc pápa és tovább él XIV. Leó pontifiká-

Radnóti Zoltán főrabbi: az elmúlt hatvan év az Egyház és a zsidóság közötti párbeszéd (a kommunikáció) virágzásának időszaka

rejtőtte nem hiba vagy véletlen műve, hanem isteni akarat eredménye volt, és ajándék a nemzeteknek.”

Hortobágyi Cirill pannonthalmi főpátp az előadásában Ferenc pápát idézte, aki többször is hangsúlyozta, hogy „falak helyett hidakat kell építeni”. A Nostra aetate-ről pedig elmondta, „kevés olyan egyházi irat van, amely ennyire megváltoztatna volna a Katolikus Egyház önképét és a világ vallásaihoz fűződő viszonyát”. Alapelvei – a párbeszéd, a kölcsönös tiszteltet, a béke és az együttműködés – máig aktuális üzenetet hordoznak. A főpátp felhívta a figyelmet arra, hogy a második világháború borzalmai, a holokauszt, a gyarmati rendszerek felbomlása, a hidegháború feszültségei mind azt üzenték: az emberiség vagy megtanul együtt élni és együttműködni egymással, vagy elpusztítja önmagát. Ebben a világhelyzetben született meg a Nostra aetate. Eredetileg a kiindulópont a zsidósághoz való viszony újragondolása volt. Az előkészített munkadokumentum címe: *Decretum pro Iudeis* (A zsidókról szóló határozat). A holokauszt utáni években sokan érezték: a keresztény teológia évszázadokon át táplált előítéletei – az „istenölő nép” toposza, a zsidóság elutasítása – hozzájárultak ahhoz a kulturális közeghez, amelyben a zsidógyűlölet elburjánzott. XXIII. János pápa a korábban már említett tapasztalatok miatt mélyen átélte ennek a súlyát, ő kezdeményezte, hogy a nagypénteki liturgiában hagyják el a „pro perfidis Iudeis” („a hűtlen/álnok zsidóért”) kifejezést, illetve, hogy dolgozzanak ki egy nyi-

lásra. A végleges szöveget 2221 igen és 88 nem szavazattal fogadták el.

Hortobágyi Cirill vázolta a zsinati dokumentum meghatározó gondolatait, többek közt azt, hogy az Egyház nem tagadja meg saját hitének egyediségét, de nyitott arra, elismeri, hogy Isten Lelke más vallásokban is működik. A zsidóságról szóló (leg-hosszabb) részben a Nostra aetate kijelenti: „A zsidók nem tekinthetők sem valamiféle kollektív bűnben részesnek Jézus haláláért, sem Isten által elvetett népnek.” A zárószakasz pedig univerzális: minden emberben

Hortobágyi Cirill pannonthalmi főpátp: a Nostra aetate megjelenésének következménye az Egyház és a zsidóság kapcsolatának újjászülése volt

testvért lát, mert „mindnyájan Isten gyermekei vagyunk”.

A dokumentum megjelenésének következménye az Egyház és a zsidóság kapcsolatának újjászülése volt. VI. Pál 1970 decemberében felállított-

amely nem csupán egy gesztus, hanem „teológiai kategória”, válasz a múlt bűneire, az emberi méltóság helyreállítása, egyúttal a jövő reménye. „Nem naivitás, hanem hit. 2025 az ölelés ideje.”

(a kommunikáció) virágzásának időszaka. Radnóti Zoltán felsorolta e folyamat állomásait, külön megemlíti a magas szintű találkozókat, valamint Ferenc pápa és Abraham Skorka rabbi barátságát, illetve a Szentatyával való személyes budapesti találkozásának felemelő alkalmát is, amikor a pápa megkérte őt, hogy betegségében imádkozzon érte.

A konferencián Fabiny Tamás evangélikus püspök, a KZST alelnöke az egyházak prófétai szerepét, a teológia és a társadalmi kérdések összefüggését emelte ki. Előadásának középpontjába helyezte az Egyházak Világtanácsának 1998-ban Harareban (Zimbabwe) megtartott történelmi jelentőségű ülést, amelyen a szervezet nyilatkozatban hirdette meg az adósságelengedés idejét az adósságszpirálban vergődő „harmadik világ” számára „a mammon trónfosztása érdekében” – dollármilliárdokban kifejezhető, kézzelfogható eredménnyel.

„A jubileumi (jóbel) év bibliai hagyománya a társadalmi kérdések felé sarkallja az egyházakat. Ahogy Dietrich Bonhoeffer evangélikus teológus mondta a második világháború idején: nem énekelheti hitelesen a

tusának idején is. Ferenc pápa fogalmazta meg: párbeszéd nélkül a világ megfullad (A Szentaty beszéde a Szent Egyed közösséghez, 2014).

A konferencián Szuhánszky Gábor metodista lelkész a megszentelődésből fakadó jó cselekedetekről, egyúttal a személy és a közösség (társadalom) kapcsolatáról beszélt a metodista lelkiség tükrében. Czire Szabolcs unitárius lelkész, egyetemi tanár pedig kifejtette, hogy az emberek az asztal köré gyűjtő Jézus képe meghatározó jelentőségű az evangéliumokban; az asztalközösség radikális nyitottsága Isten országának realizációja. A különféle felekezetekben az Úrvacsora gyakorlatának a befogadásáról, a testvéri szeretetről kell szólnia.

Székel János püspök, az MKPK elnöke a konferencia zárszakában hangsúlyozta, fontos lenne a falak helyett hidakat építeni a zsidók, a cigányok, a szegény emberek felé a hétköznapi életben is, nem csak a konferenciákon vagy a párbeszéd ünnepi pillanataiban.

Körössi László
Fotó: Merényi Zita

A mi ünnepe az én világában

Vácon tartották meg a 30. jubileumi Családkongresszust

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Családbizottsága szervezésében „Reményünk a család – A mi ünnepe az én világában” címmel október 16–18. között zajlott a 30. jubileumi Családkongresszus. A PüspökVác Látogató- és Rendezvényközpontban megtartott eseményen a családpasztoráció elkötelezett segítői: az egyházmegyék családreferensei, papok és világiak, különböző korú házaspárok vettek részt.

A Benyus testvérek családi kamarazenekar zenés köszöntőjét követően Marton Zsolt váci püspök, az MKPK Családbizottságának elnöke kettős házigazdaként köszöntötte a több mint nyolcvan résztvevőt pénteken reggel. Beszédében elmondta: a Családbizottság nem egy szakmai szervezet, hanem közösségépítő lehetőség, meghívás, fórum. Hivatalos és szervezett formában Bíró László püspökkel, illetve elődjével, Ács István püspökkel indult a rendszerváltozás előtt, amikor még csak bűvópatak-ként működhetett. „Ma, a családpasztorációs munka során új kihívásokra kell választ adni, mert sok megpróbáltatás és támadás éri a családot. Küldetése más formát ölt, de jelentősége nem kisebb, mint a '90-es évek elején” – hangsúlyozta a Családbizottság elnöke.

Bíró László püspök mint korábbi családreferens megemlékezett az eltelt harminc év családpasztorációs munkájának gyümölcseiről, és felidézte a fordulópontokat. XIII. Leó pápa volt az első, aki a családdal foglalkozott a házasság felbonthatatlanságáról szóló enciklikájában, azután XII. Piusz pápa foglalta össze Szent Ágoston tanítását a házasságról, majd VI. Pál megírta

a *Humanae vitae*t, és létrehozta a Családok Pápai Bizottságát. Szent II. János Pál, a „családok pápájának” szolgálata alatt hívták össze az első családkongresszust Rómában, majd kialakult a hármasszolgálat a házasság, a család és az életvédelem területén. Bíró László visszaemlékezett a kezdetekre, amikor püspökké szentelését

ahol a gyermekek először találkoznak a hittel, megtanulják az imádságot, megélik a közösség és a szeretet kapcsolatát, így a család nem csupán környezetet teremt, hanem aktív szereplője az Egyház életének és missziójának. A család kapcsolódik a helyi egyházhoz és a plébániához is. Nagy Károly atya hangsúlyozta a jegyesoktatás

pasztorációs munkájukat mutatta be, valamint ismertette terveiket, amelyek közé egy olyan képzés létrehozása is tartozik, amely interaktív workshopokra és kiscsoportos munkára alapozva segítené a nőket, hogy női szerepeiket örömteli módon éljék meg.

Felföldi László pécsi megyéspüspök férfigasztorációs munkájuk tapasztalatairól számolt be. Sziklára épített házhoz hasonlította a férfit, mert csak férfire lehet felépíteni az apa, a férj, a pap hivatását. „Az emberi élet megkérdőjelezhetetlen alapja a család és a hit, nincs az emberiségnek más útja. Ha nem adjuk vissza azt a fix pontot, azt a stabilitást, amit az Isten, a hit és a család jelent, akkor az ember elpusztítja önmagát” – fogalmazott a pécsi püspök, aki egy negyvenfős csapattal dolgozik, akik évente hetvenkét előadást tartanak a férfiak számára.

Madocsai Bea, az Emmánuel Közösség tagja és ezen belül az elváltaknak, egyedülálló szülőknek szóló AVE szolgálat felelőse már huszonhat éve. Előadásában elmondta, közel kilencszáz elvált, egye-

Felföldi László pécsi megyéspüspök férfigasztorációs munkájuk tapasztalatairól számolt be

követően megkapta a családreferensi megbízatást, és létrehoztak egy állandó tanácsot, amelynek tagjaival havonta tartottak munkamegbeszélést. Megszülettek az életvédelemmel, a házassággal foglalkozó mozgalmak, megjelent az MKPK körlevele *A boldogabb családokért* címmel, létrejött a családpasztoráció papi ága. „A család ajándék és kötelesség az emberi remény számára, ezt minden házasember tudja” – zárta visszaemlékezését Bíró László püspök.

A jó gyakorlatok bemutatását a budapesti Rózsafüzér Királynéja-templom plébánosa, Nagy Károly atya kezdte, aki elmondta, a család egyház fogalma a II. Vatikáni Zsinaton kapott új hangsúlyt, különösen a családról és az Egyházzal szembeni elkötelezettségről szóló dokumentumokban. Ezek kimondták, hogy a házastársak egysége hozza létre a családot. A család az a közeg,

szerepét is, és ismertette a plébániai oktatás menetét.

Csehné Vadnai Borbála, az Európai Katolikus Nőszerve-

zetek Világszövetségének Európai Régióért felelős elnöke, a Kalász lelkeségi mozgalmal munkatársa előadásában nő-

dülálló szülő fordult meg a harminc-negyven fős csoportokban, ahol arra keresik a választ, hogyan lehet egy há-

Bíró László püspök: a család ajándék és kötelesség az emberi remény számára, ezt minden házasember tudja

zasság hajótöröttjeként túlélni. „Az AVE-hétvégéken talpra állhatnak, újra felismerhetik értékeiket, gyógyulhatnak a sebeik, kézbe vehetik a sorsuk irányítását, dönthetnek a megbocsátás mellett, felfedezhetik Isten gondviselő jelenlétét a mindennapjaikban” – mondta a szolgálat felelőse.

Párkapcsolatépítő, házasságra felkészítő új kezdeményezést mutatott be a KétIgen Alapítvány képviselője Kígyósi Bozsó Andrea és Makovszky Miklós. Az alapítvány a katolikus jegyesoktatásból indult, pár- és családterápiában jártas szakemberek segítségével dolgozták ki a párkapcsolatot gazdagító műhelyeket. Ezek a foglalkozásokon segítik a párokat, hogy elmélyítsék és örömtelivé tegyék a kapcsolatukat, és ezáltal megelőzhessék az elhidegülést.

„Alátámasztják a kutatások, hogy a prevenció háromszor olyan hatékony, mint a terápia. Addig, amíg jóban vannak egymással a párok, és van kedvük ahhoz, hogy építsék a kapcsolatukat, ez nagyon könnyű. Ebben a fázisban adunk teret, hogy gazdagíthassák a házasságukat” – mondták az alapítvány képviselői.

A pénteki nap előadásaira a résztvevők kiscsoportos formában reflektálhattak, szombaton a házasság különböző életszakaszaihoz kapcsolódó tanúságtételek hangzottak el.

A kongresszus mindkét napja ünnepi, hálaadó szentmisével zárult a váci Nagyboldogasszony-székesegyházban, melyek főcelebránsa pénteken Bíró László nyugalmazott tábori püspök, szombaton Marton Zsolt váci megyéspüspök volt. A szombati szentmisét követően a résztvevők vezetői turisztikai programok során megismerkedhettek a váci székesegyházzal, annak nemrég átadott toronykilátójával és a püspöki palota épületével.

Forrás: Váci Egyházmegye
Fotó: MKPK Családbizottsága

A Családok éjszakája programsorozat első alkalmát október 22-én rendezték meg Budapesten. A rendezvényen a párkapcsolat és a házasság témáját állították a középpontba. A helyszínt a különleges hangulatú Katakomba Pincszínház biztosította, amely bensőséges terével tökéletes hely volt az elmélyülésre és a találkozásra.

Már az előkészületek során látszott a nagy érdeklődés, hiszen várakozáson felül sokan regisztráltak az eseményre, és végül két plusz széksort is be kellett tenni, hogy minden vendég helyet foglalhasson. Ez is jelezte, mennyire fontos és időszerű ma a házasság, a család és az elköteleződés témája.

Somogyi Farkas Tamás, az est moderátora személyes példájával is mély tanúságot tett a szeretet és a kitartás erejéről. Közel húsz éve házasságban, három fiúgyermek édesapja, és pontosan négy éve kapta meg életének egyik legnagyobb ajándékát: felesége neki adta az egyik veséjét, hogy meggyógyulhasson.

Az együtt megélt nehézségek, az újrakezdés és az egymás iránti hűség megerősítették őket abban, hogy a házasság valódi ereje a bizalomban, a hűségben és a szeretetben rejlik. Tamás családjának története az Adj Életet Alapítvány létrejöttéhez vezetett, hiszen ez az élmény indította el bennük a küldetést, hogy másokat is

bátorítsanak a reményre és az életadásra, akár lelki, akár testi értelemben.

Az alapítvány népszerűsíti a születést – adj életet mint szülő –, másfelől az újjászületést – adj életet mint donor. A szervezet fő céljai közé tartozik a fiatalok elköteleződésének, házasságkötési és családalapítási szándékának megerő-

sítése, az élet védelmének és a gyermekvállalásnak a népszerűsítése, az egészségmegőrzés, a véradás, a szerv- és szövetadományozás társadalmi ismertségének növelése, valamint az elődonáció támogatása és az elődonorok nagyobb társadalmi elismerése.

A Családok éjszakája programsorozat első estjén Makkné Kende Adrienn cikluskövetés-oktató arról beszélt, hogy a cikluskövetés nem csupán biológiai tudás, hanem a párkapcsolati kommunikáció egyik kulcsa is. Makkné Kende Adrienn munkája során fiatalokat, házaspárokat és meddőséggel küzdő párokat is kísért a természetes fogamzásszabályozás és a női egészség megértésében.

Az est második felében Papp Miklós családok görögkatolikus pap, morálteológus, valamint Bálint Balázs szülész-nőgyógyász és felesége, Zsuzsa gyermekradiológus

őszintén, mégis humorral beszéltek a házasság hétköznapijairól, az elköteleződésről, a hűségről, a szexualitásról és a közös élet kihívásairól.

Elhangzott, hogy a házasság nem statikus állapot, hanem folyamatos úton levés. A döntés pillanatától kezdve új és új szakaszok nyílnak meg benne, amelyekhez mindig

szükség van bizalomra, hűségre és humorra. A vendégek személyes történetei és élettapasztalatai arra tanítottak, hogy az igazi erő a mindennapokban rejlik, a kimondott szavakban, az apró figyelmességekben és abban, hogy a felek újra és újra egymás mellett döntenek.

A programsorozat következő alkalmát november 22-én tartják *Gyermekek és családok*

Forrás:
Adj Életet Alapítvány/
Somogyi-Adamis Noémi
Fotó: Lambert Attila

Ahol a szeretet életet ad

Családok éjszakája a Katakomba Pincszínházban

„Úgy érzem magam, mint egy újmisé”

Interjú a 75 éves Bíró László püspökkel

(Folytatás az 1. oldalról)

– Rögön beszélni kezdett erről, de azért megkérdezem: mi az, amiért az életével kapcsolatban különösen is hálás a Jóistennek?

– Négyéves sem voltam, amikor már pap szerettem volna lenni, és ezt a vágyamat meg is osztottam a környezetemmel. Persze akkor még igen gyermekes motivációim voltak. Ez a nagyon korai hivatáskezdet az a különleges kegyelem, hogy az ember génjeiben ott a papság. A legfőbb boldogságom, hogy e kezdeti vágyam teljesült, és pap lettem. A legnagyobb ajándéknak azt tartom, hogy mindig boldog pap lehettem, és a Jóisten megőrzött a hivatásban. Itt voltam fiatal pap Pécsen, ahol ma, nyugdíjba vonulásom után élek, mindenkinek a szemébe nézhetek, tudják az emberek, hogy tényleg csak pap voltam.

– Lehet, hogy négyévesen ez nem látszott, de az előző rendszerben sem volt magától értetődő hivatás a papság.

– Ez valóban így van, de a szemináriumot méltán mondhatom alma maternek, annyira a jóra formáltak minket. Nem a diktatúra szörnyűségeiről beszéltek, hanem az Egyház szépségéről. Még él egy-két akkori elöljáróm, például Brückner Ákos ciszterci atya, akit sokan ismernek. Ők nagyon mély egyházszertet adtak át. Emiatt nem érzem magam becsapottnak, sőt talán emiatt is tudtam mindig szeretni az Egyházat abban a helyzetben, amiben éppen voltam.

Sokszor meg szoktak kérdezni, hogy mi a hobbim, ilyenkor azt mondom, hogy a foglalkozásom. Óriási ajándéknak tartom ezt is, hogy a hobbim egybeesik a mesterségemmel.

– Talán éppen ez az egyházszertet és a hívek szeretete lehetett az oka, hogy úgy gondolták, püspöknek is alkalmas?

– Sosem tudtam meg, milyen ajánlások voltak ennek a háttérében, ki és miért javasolt. Ám az biztos, hogy örömteli pap voltam, és mindig voltak körülöttem emberek, akár házas-, akár egyetemistacsoportok, amelyeknek a tagjai az egész életemet végigkísérték. A teológiai pasztorális jegyzetünkől az egyházügyi hivatal államtitkársága kihagyta az ifjúsággal, illetve a házassággal foglalkozó fejezetet. Az ifjúsággal mi fogunk majd foglalkozni – mondták a tanácsadók. A Jóisten meg úgy adta, hogy javarészt az egész életem éppen e két területen telt el. Tanítottam kicsi gyerekeket százával, a pécsi székesegyházban is volt gyermekmisa, de energiám java egész végig az ifjúságra és a házásokra fordítottam.

– Hogyan emlékezik vissza a család-pasztorációban és a tábori püspökként eltöltött szolgálatára?

– Fiatal pap voltam Pécsen, amikor jelentkeztek családok, hogy szeretnének közösségbe tartozni. Nálam kicsivel idősebbek is voltak ezek a házaspárok, akik a bizalmukba fogadtak. Emberileg és papként is nagyon sokat kaptam ettől a nagy létszámú házascsoporttól; volt, hogy ötven-hatvan pár tartozott közéjük. Nagyon bátrak voltak akkor, az 1977 utáni időkből,

amikor még a rendőr ott sétált a székesegyház előtt; mindenki tudta, hogy örökké szemmel vagyunk tartva. Ezek a felnőttek vállalták, hogy eljönnek házascsoportba kéthetente, az elszántságukat bizonyítja, hogy merték kockáztatni a karrierjüket Jézusért. Ez imponáló volt, és belőlem, a papból is még inkább előhozta az odaadást: akkor nekem sem szabad rendetlennek lennem, elhanyagolnom a készületet. Betekintettem a családok, házaspárok életébe, és ez a bizalom kitüntetett ajándék volt számomra. Amikor a Házasság Hétvége mozgalom Pécsre került, abban is aktív voltam. A papot nem igazán szokták megkérdezni, hogy érzed magad, de itt megtörtént – ez nagyon-nagyon sokat segített, erősített a cölibátusban. Papnak vagy házasnak lenni két hivatás, Isten dönti el, hogy kit mire hív meg, de mindkettőnek a feltétele a teljes önátadás, és ha ez megvan, akkor mindkettőben boldog lehet az ember.

Ami a tábori püspöki szolgálatot illeti, nem vagyok egy katonás alkat, de annyit tudtam, hogy a katonát is anya szülte, és ha embernek tekintem, ő is annak fog engem. Nem volt

jönnek, azok nyitottak, emiatt könnyű szót érteni velük. Néha nagyon nehéz történetekkel találkozok az ember, de aki hozzám jön, azért érkezik, mert itt akart lenni: találkozni, kérdezni akar. Nem úgy vagyok, mint a fogorvos, akihez kényszerből mennek az emberek, hozzám maguktól jönnek. Természetesen az emberekkel való kapcsolatomban ott a kegyelem és a számtalan imádság. Biztos vagyok benne, hogy a papi újjászülésem is támogatta a sok-sok imádság, amit értem elmondtak.

– Hogy látja, milyen kihívásokkal szembesülnek ma Magyarországon a keresztény családok? Mennyire gördülékeny a hit átadása?

– Három évnyi idő maradt ki az életemből, amit kórházi berkekben, egészségügyi intézményekben töltöttem, mielőtt visszakerültem Pécsre. Amikor újrakezdtém a szolgálatot, azt gondoltam, új dolog nem történhet, és különben is van már elég rutinom. De nem így lett. Garmadával zuhantak rám olyan problémák, amelyekkel korábbi

sokszor horizontális egységesség jellemzi az embereket. Tudnék sajnos sok negatív jelenséget mondani, de tudok pozitív is: ahogy Leó pápánk is mondta, a mai ember vágyik arra, hogy tartozzon valahová. Igen ám, csak találja meg a közösséget, amelyben megélheti a valahová tartozást! Leó pápa így fogalmaz: privatizáltuk a hitet, nem járunk templomba, nem alkotunk közösséget, így az emberek csak keresik a valahová tartozást, de nem találják. Hol vannak a híveknek azok a közösségek, amelyek befogadók és elhordoznak engem is?

Nagyon érdekes, hogy újabban számos olyan emberrel találkozom, nagyon messziről érkezőkkel, akik a keresztségre vagy más szentségre felkészítő kurzus befejezése után nem hagynak itt, továbbra is járnak, mert valahová tartozni akarnak. Bizonyos korosztályoknak, bizonyos állapotoknak ugyanis van közösségük, de a társadalmunk egy nagy rétegének nincs közössége az egyházunkban.

– Kik tartoznak ehhez a réteghez?

– A fiataloknak, az ifjú házásoknak, az öreg házásoknak van csoportjuk, de aki éppen egyedülálló, ötven-hatvanéves, azoknak sokkal nehezebb csoportot találniuk. A nyugdíjas korosztálynak aztán már

A Csüttörtőki Csoport idei jubileumi rendezvényén

személyiségzavarral, ami a korábbi szolgálatomban nem jött szembe velem.

Fájdalmasan érintett ez, és az is, amit a fiatalok és a házások esetében is látok, hogy a vertikum kiesett az emberek gondolkodásmódjából, és

get, hogy a keresők megtalálhassák, ahová tartozhatnak.

– Hogyan lehet ezt elkezdni? Egy-egy plébánián, vagy akár attól függetlenül is?

– Úgy lehet, meg tudjuk szólítani és hallgatni az embereket. A Ferenc pápa által meghirdetett szinodalitás, azt gondolom, alapvetően a másik meghallgatása, nem pedig a szóval való lerohanása. Ha pedig valakit meghallgatok, az másokról is szívesen szóba áll velem, és ha több ember felé gyakorlom mindezt, rájuk figyelek, akkor könnyen nyomot hagyhatok másokban. Így kezdődik a közösség. Aki ezt elkezd, az lehet akár egy civil, aki közösséget akar a plébánossal egyetértésben, de akár egy felszentelt pap is. Mindenképpen a meghallgatást kell gyakorolni.

– Nemcsak püspök atya születésnapja közeleg, hanem mindenszentek ünnepe és halottak napja is. (Az interjú október 20-án készült – a szerk.) Milyen módon tudunk jól emlékezni halottainkra? Hogyan tudjuk ezt a két napot méltón megtartani akár egyénileg, akár közösségileg?

– Nagyon fontos mondata a Hiszekegynek: Hiszem a szentek közösségét. A megkeresztelt ember, az Egyház a szentek közössége. Nem azért, mert annyira szépek és jók vagyunk, hanem mert Isten gyermekei vagyunk, egy nagy összetartozás van közöttünk. Szeretem, hogy a szentmise kánonja a felajánlaskor mindig a teljes Egyházzal emlékezik meg: szó esik a földön zarándokútját járó Egyházzal, Leó pápáról, a helyi püspökről, megemlékezünk a megholtjainkról, a tisztulásra várókról és a dicsőséges Egyházzal, a Boldogságos Szűzanyáról, Szent Józseféről, az apostolokról, a templom védőszentjéről, az aktuális szentjeinkről. Így minden szentmisében megéljük a Hiszekegynek ezt a mondatát.

Bakhita Szent Jozefina, a szudáni rabszolga, aki egy emberséges itáliai tábornoknak a jó példája nyomán tért meg, majd lett szerzetesnővér, azt mondja: A halálban nem történik semmi más, mint hogy a Jóisten egyik kezéből átkerülünk a másikba. A szüleim halálát én is így életem, életem meg, magamévá téve, amit egy teológus úgy fogalmaz meg: ahol ott vannak a szeretteink, ott vagyunk mi is, és ahol én vagyok, ott vannak ők is. A transzcendencia nem távolság, hanem közelség. Összetartozunk, élők és megholtak, tisztulásra várók és megtisztultak. Halottak napja ily módon a szolidaritás, a közelség ünnepe.

Agonás Szonja
Fotó: Lambert Attila,
Vidákovits István,
MKPK Családbizottsága

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPENZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átvesszünk. Budapest VI., Andrásy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő–szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra.

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

Az Országos Magyar Cécilia Egyesület (OMCE) szeretettel meghívja tagjait éves közgyűlésére **2025. november 21-én, pénteken 16 órától** a Központi Szemináriumba (Budapest V., Papnövelde u. 7.)

IMAÓRA

Kútvolgyi Szűz Mária-engesztelőkápolna: engesztelő virasz-tás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltáriszentség előtt. Cím: Budapest XII., Gálgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75–77.) szent-ségimádási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karitászcsoportjának szándékára, a harmadikon az imaládába elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirasztszást tartunk Magyarország, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szív szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar csa-ládokhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakor kezdődő szentmisék után a kistemp-lomban beszélgetés az elhangzott homíliáról. Mindenkit szeretettel várnak. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriplebania.hu/>

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakor a budapest-belvárosi Nagybol-dogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

Szentmisét mutatnak be Mindszenty József bíboros boldog-gá avatásáért a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba u. 5.) a következő napokon: 2025. november 6., csü-törtök, december 6., szombat. A szentmisék 7 órakor kezdődnek.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Móríz Zsigmond út 141.): december 4-én 16 órától 7-én 13 óráig ADVEN-TI lelkigyakorlat Osztie Zoltán atyával. December 11-én 18 órától 14-én 13 óráig Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Belső gyógyulás”. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

Bánatszelidítő. A halál közelségével és a gyász fájdalomnak terhével küzdőknek, valamint a mindennapi veszteségeinken való to-vábblépéshez szeretnénk segítséget nyújtani sorstárscsoportjainkban. Találkozás a Pasaréti Községi Ház (Budapest II., Pasaréti út 102.) első emeleti termében kéthetente szerda délelőtt 10 órától 11.30-ig, a Szent Anna Plébánia (Budapest I., Aranyhal u. 1., a Batthyány té-ren, a templom mögött) alsó hittantermében pedig kéthetente szerda esténként 18 órától 19.30-ig. Időpontok: 2025. november 12., 26., december 3., 17. Az együttléteket – segítő sorstársakkal – Tegzes Katalin SA nővér vezeti (tegzesk@hotmail.com, 06/30-462-9272).

Hivatástisztázó lelkigyakorlatot tartanak a ferencesek Szécsényben (szécsényi ferences kolostor - Szécsény, Haynald Lajos u. 9.) minden 18 és 35 év közötti, egyedülálló, katolikus ke-resztény és a ferences lelkiiség iránt érdeklődő férfiak, november 21. és 23. között. Jelentkezési határidő: november 18. További infor-mációkért a hivatas@ferencesek.hu e-mail-címen lehet érdeklődni.

GYÓNTATÁS

Többnyelvű szentgyónási lehetőség a pesti ferenceseknél. A budapest-belvárosi ferences templomban (Budapest V., kerület, Ferenciek tere) lehetőséget biztosítanak a gyónás szentségében való részesülésre azoknak is, akik Budapesten vagy akár Magyar-ország más részén élnek, de nem beszélnek magyarul, akárcsak azoknak, akik turistaként látogatnak el hozzájuk, vagy különböző nemzeti kisebbségekhez tartoznak.

MÉCS NAPOK

A MÉCS Napok lelkigyakorlatokat a MÉCS-ben szolgálatot vál-laló papok és házaspárok szervezik minden érdeklődőnek.

MÉCS Napok – lelkigyakorlat fiatal pároknak. Szeretettel várják az együtt járó és jegyespárokat, valamint három éven belül házaso-dott házaspárokat a következő alkalomra: 2025. november 14-16., péntek estétől vasárnap délutánig, a Budatétényi Verbita Szent Arnold Lelkigyakorlatos Háza (Budapest XXII., Bajcsy-Zsilinszky u. 3-5.). A programot vezeti: Mészáros Domonkos OP. Jelentkezési határidő: november 7., péntek. További információ: <https://mecshonlap.hu>

MÉCS Napok – lelkigyakorlat házaspároknak. Szeretettel várják a három évnél régebb óta szentségi (vagy rendezhető) ház-aságban élő házaspárokat a következő alkalomra: 2025. november 21-23., péntek estétől vasárnap délutánig, a Budatétényi Verbita Szent Arnold Lelkigyakorlatos Háza (Budapest XXII., Bajcsy-Zsi-linszky u. 3-5.). A programot vezeti: Mészáros Domonkos OP. Je-lentkezési határidő: november 16., vasárnap. További információ: <https://mecshonlap.hu>

ÉLETVÉDŐ NAP

Gyermekekáldás – A gyermek áldás címmel rendezik meg az V. Országos Életvédő Napot Debrecenben november 22-én, szom-baton 8-18 óra között, a Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskolában (Debrecen, Kossuth u. 44.). Témák többek között: Léte-zik-e „katolikus lombik”?; Ciklus show; Kilenc hónap - Egy tanév;

ADVENT ERDÉLYBEN
december 5-7. | 3 nap | 99.900 Ft/fő

ADVENT LENGYELORSZÁGBAN
december 5-7. | 3 nap | 114.900 Ft/fő

LOURDES-I ZARÁNDOKLAT
AZ ELSŐ JELENÉS ÉVFORDULÓJÁN
2026. február 9-12. | 4 nap | 359.900 Ft/fő

OLASZ SZENTEK ÉS SZENTÉLYEK NYOMÁN
2026. március 2-8. | 7 nap | 389.900 Ft/fő

MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT
2026. március 11-15. | 5 nap | 159.900 Ft/fő

FATIMAI ZARÁNDOKLAT
PORTUGÁLIAI KÖRUTAZÁSSAL
2026. március 18-23. | 6 nap | 419.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT DÉL-OLASZORSZÁGBA
(SAN GIOVANNI ROTONDO ÉS BARI)
2026. március 20-25. | 6 nap | 459.900 Ft/fő

AZ ISTENI IRGALMASSÁG ÜNNEPE
ZARÁNDOKLAT LENGYELORSZÁGBA
2026. április 8-12. | 5 nap | 189.900 Ft/fő

ZARÁNDOKKÖRÚT TOSZKÁNÁBA
2026. április 20-26. | 7 nap | 399.900 Ft/fő

VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA
+36 20 500 5050
www.viasacra.hu

Abortusz, vetelés utáni gyógyulás; Kiskorúak babavárása. A ren-dezvény ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Bővebb információk: <https://hd.gorogkatolikus.hu/>

LELKIPÁSZTORI NAPOK

„Hirdessétek az evangéliumot! (Mk 16,15) – Lelkipásztori napok az evangelizációról címmel kerül megrendezésre az Orszá-gos Lelkipásztori-Teológiai Napok Esztergomban, a Szent Adalbert Rendezvényközpontban (Esztergom, Szent István tér 10.) 2025. november 24-én, hétfőn 9 óra és november 26-án, szerdán 14 óra között. A három nap célja, hogy a résztvevők elmélyíthessék teológiai és pasztorális ismereteiket, valamint gyakorlati és közösségi tapasztalatokat szerezzenek a lelkipásztori szolgálat és az evangelizáció, illetve az „első meghirdetés” területén. A konferencia során előadá-sok, műhelyfoglalkozások, beszélgetések, szentmisék, közös imák várják a résztvevőket, melyek tartalmilag szorosan kapcsolódnak a teológiai képzés célkitűzéseihez, de érintenek minden katolikus hívőt. Részletes program, jelentkezés és bővebb információ: <https://oli.katolikus.hu/>. E-mail: oli@katolikus.hu T.: 06/30-640-1059 (mun-kanapokon 10-16 óra között).

ZARÁNDOKLAT

15. Via Sancti Martini – Szent Márton-zarándoklat Buda-pesten 2025. november 8-án, szombaton 9 órától. Találkozási helyszín: Kisboldogasszony- (Egyetemi-) templom (Budapest V., ker. Papnövelde u. 7., megközelítés: M3 metró, Kálvin tér vagy a Ferenciek tere megállóból). A zárandoklat témája: „Ti Szent Már-ton népe vagytok II.”. A zárandoklat házigazdája: Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök, a Központi Papnevelő Intézet rektora. A részletes program <https://viasanctimartini.hu> ol-dalon érhető el. Minden érdeklődőt szeretettel hívnak és várnak!

RÓZSAFÜZÉR-IMÁDSÁG

TÉRden álló férfiak rózsafüzér-imádsága lesz Budapesten, a Szent István-bazilika előtti téren. Időpontok: november 1., decem-ber 6., elsőszombati napokon 10 órától. Gyülekező 09.45 órától. A hívó férfiak együtt, térdön fohászkodnak a Szűzanya közben-járásáért, az önanazonosság megerősödéséért, szívbéli békéért, a kiengesztelődésért, a hitben való gyarapodásukért, az Istenhez való megtérésért, a férfitestvérek imádságban való megerősödéséért, valamint gyermekeinkért, családjainkért és egész imádkozó nem-zetünkért. A szervezők kérik, hogy ahol imádkoznak bátor férfiak, jelezzék a sziveskovetsegemisszioja@gmail.com e-mail-címen, valamint küldjenek képet, összefoglalást, tanúságtételt, valamint imaszándékokat is.

EMLÉKMISE

Rekviem az egyházi iskolák elhunyt tanáraiért és diákjaiért Budapesten, a Margit körüti ferences plébániatemplomban (Budapest II., Margit körút 23.) november 15-én, szombaton 16 órakor. A főcelebr-álás Farkas István (alias Lupus atya) piarista szerzetes, a házigazda Lukovits Milán OFM lesz. A szentmisére és az azt követő agapéra szeretettel várják a férfi- és a női szerzetesrendek, az evangélikus, a görög- és a római katolikus, valamint a református egyházak által fenntartott iskolák jelenlegi és egykori tanárait, növendékeit.

ELŐADÁS

A Mindszenty-esték keretén belül: Mindszenty József viszonya a megváltozott hatalomhoz 1944-1948 címmel tart előadást Prof. Szakály Sándor történész, a Veritas Történetkutató Intézet és Levél-tár főigazgatója, Zalaegerszegen 2025. november 5-én, szerdán17 órától a Mindszenty József Látogatóközpontban (Zalaegerszeg, Batthyány Lajos u. 4-6.). Az előadáson való részvétel ingyenes. Bővebb információ: www.mindszentyneum.hu

A Sapientia Szabadegyetem következő alkalma 2025. no-venber 18-án, kedden 19 órától lesz a Sapientia Szerzetesi Hit-tudományi Főiskolán (Budapest V., Piarista köz 1.). Téma: Utolsó Vacsora a messiás északon – Karen Blixen: *Babette lakomája* című elbeszéléseinek teológiai olvasata. Előadó: Dériné Stark Zsófia. Karen Blixen dán író nő legutóbb elbeszéléseiben allúziókba, illeszkedő analógiákba rejtetten jeleníti meg igazi mondanivalóját, az olvasótól szellemi erőfeszítést, asszociációs készséget várva. Az előadás bevezetőjében a rövid életrajzi áttekintés után az ószövetségi és újszövetségi lakomákat idézi fel. Ezt követően Babette lakomájának vallásos értelmezését mutatja be, kiemelve az Utolsó Vacsorával való párhuzamot. További információ: www.sapientia.hu

A Sapientia Pedagógus Fórum következő előadására várják az érdeklődő pedagógusokat november 18-án, kedden 16-18.30 óra között a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán (Budapest V.,

Vásároljon 2026-os *Új Ember* naptárat!

Új Ember Kalandárium 1990 Ft
Új Ember Zsebnaptár 890 Ft
Liturgikus asztali naptár 790 Ft
Új Ember forgatós falinnaptár 690 Ft
Egylapos falinnaptár 100 Ft

A naptárak megvásárolhatók az Új Ember könyvesboltban (1053 Budapest, Ferenciek tere 7-8.), valamint webáruházunkban: **bolt.ujember.hu**

MAGYAR KURÍR
KATOLIKUS HÍRPORTÁL

Új Ember
kiadványok

TRADICIONÁLIS
HARANGOK ÖNTÉSE
GOMBOS MIKLÓS ÉS FIA, FERENC

Ref.: www.harangontes.hu

Cím: 2162 Órbottyán, Dózsa Gy. u. 3., Pf. 10.
Mobil: +36 30 948 9575 | +36 30 728 8161
Tel.: +36 28 360 170
E-mail: gombosmi@harangontes.hu | info@harangontode.hu

Piarista köz 1.). *A tér pedagógiája - Az iskolaépítéset mint a keres-tény közösségformálás eszköze* című előadást Cseh András DLA, Pro Architectura-ár díjas építész, a CAN Architects társalapítója tartja. A program ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Bővebb információk: <https://sapientia.hu/>

NYÍLT NAP

A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola (Budapest V., Piarista köz 1.) november 20-án, csütörtökön 9 és 13 óra között nyílt napot tart: bepillantás a főiskola életébe, találkozási lehetőség oktatókkal, beszélgetési lehetőség hallgatókkal. Szeretettel várnak minden érdeklődőt.

KÉPZÉS

Zarándoktábor-vezető képzést hirdet a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola és a és a Magyarországi Szerzeteselőjáró-k Konferenciának Irodája a 2025/2026-os tanévben. A képzésre olyan keresztény pedagógusok, hitoktatók, közösségvezetők je-lentkezésért várják, akik a jövőben szívesen vezetnének egyhetes

ifjúsági zárandoklatot maguk által verbuvált 12-25 éves diákoknak a Zarándoktábor program keretében. A képzés 3 napos online digitális oktatásból és 1 napos terepgyakorlatból áll. A pedagógus végzett-ségű résztvevők számára a képzés akkreditált pedagógus-tovább-képzésnek minősül, melynek elvégzéséért 45 kreditpont adható. A nem pedagógus végzettségű résztvevők felnőttképzési tanúsítványt kapnak a képzés sikeres elvégzése esetén. A jelentkezéseket az őszi képzésre október 31-ig várják. Részletes információk a képzésről és a zárandoktáborokról: <https://zarandoktabor.hu/>

KIÁLLÍTÁS

A veszprémi várnegyedet bemutató séták két új, különleges helyszínnel bővülnek. A látogatók ezentúl leereszkehetnek a föld alá, a Szent Mihály-főszekesegyház altmplomába, illetve felfedezhetik a Szent György-kápolna feltárt maradványait – ott, ahol ezer év története válik láthatóvá. A vezetett várséták egész évben látogathatók. A pro-gram időtartama körülbelül 60 perc, a csoportok létszáma korlátozott. A találkozási pont minden esetben a Biró-Giczey-ház (Veszprém, Vár utca 31. Telefon: +36/20-560-2010; e-mail:turizmus@veszpremier-sekseg.hu). Bővebb információk: <https://vetk.hu/>

Új Ember
KATOLIKUS HETILAP
Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • **Ügyvezető:** Tolonics Gergely
ISSN 0133-1205
KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG
ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
LAPZÁRTA: 2025. október 27.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István
Lapszerkesztő: Baranyai Béla • **Lapszerkesztő-helyettes:** Körössy László
Szerkesztőség: Agónás Szonja, Bodnár Dániel, Fábian Attila, Gátas Judit, Horogszegi-Lenhardt Erika, Hollósi Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Náduvvari Dorottya, Pallós Tamás, Szantalai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet
Olvasószerkesztő: Kodítek Bernadett
Korrektor: Szántó István • **Tördelés:** Kuzma Angéla
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.
Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • **Tel.:** +36/1-317-3933
www.ujember.hu • e-mail: mik@katolikus.hu

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3132; terjesztas@ujember.hu
Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén. Egyéni egy példányos előfizetés belföldről negyedévre: 5785 Ft, fél évre: 11 570 Ft, egy évre: 23 140 Ft. Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).
Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu
Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu
Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása:
+36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

+36 80 804 050
(ingyenesen hívható)

GOND SÓRA

Regisztráljon, és érezze magát biztonságban!

Készült Magyarország Kormánya megbízásából.

gondosora.hu

HÍREK KÉPEKBEN

• Varga László kaposvári megyéspüspök október 21-én szentmise keretében megáldotta a kaposvári Kaposi Mór Oktatókórház kápolnájában újonnan elhelyezett tabernákulumot. A diófából készült szentségtartó – melyet Simon András grafikusművész *Irgalmasság* című grafikája díszít – Sárközi Béla állandó diakónus alkotása.

• Templombúcsúval zárult október 16-án Ecséden az a jubileumi programsorozat, amellyel a Mindenszentek titulust viselő, tavaly kétszázötven éves istenházát ünnepelték. A búcsún Ternyák Csaba egri érsek mutatott be szentmisét.

• Missziós vasárnapon, október 19-én ünnepi hangulat töltötte meg a kállósejéni templomot: a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye főpásztora, Palánki Ferenc megyéspüspök szentmisét mutatott be, majd megáldotta a megújult plébániát. Tamaskovits László plébános a szentmise végén megköszönte mindazok áldozatos szolgálatát, akik segítették a munkálatok megvalósulását.

AZ ÚJ EMBER KÖNYVESBOLT
25%-OS AKCIÓJA
november 1. és december 31. között

Elérhetőségeink: 1053 Budapest, Ferenciek tere 7–8.
Webcím: bolt.ujember.hu

Nyolcvanéves

1945. augusztus 9-én jelent meg az Új Ember első száma. Lapunk nyolcvanéves fennállását ünnepelve cikksorozatot indítottunk, válogatva az elmúlt évtizedek írásainak legjavából. Nemzeti ünnepünkhöz kapcsolódva előző lapszámainkban több írást közöltünk, ezúttal Sinkó Ferenc Hősök és harcok nyomában című jegyzetét adjuk közre ugyanabból a korabeli számból (1956. november 4.), valamint a forradalom idején megjelent Új Emberben közölt kommentárt XII. Piusz pápa magyar vonatkozású körleveléről.

XII. Pius pápa körlevele
a magyar szabadságharccal
kapcsolatban

A magyar nemzeti forradalom kitörését követő harmadik napon, amikor Budapest utcáin még javában ropogtak a fegyverek, az események őríási és az egész világra kiterjedő visszhangjából a meleg szeretet hangján csendült ki Szent Péter utódának, Krisztus földi helytartójának hangja. XII. Pius pápa enciklikáival fordult a világ valamennyi katolikus püspökéhez, papjához és hívőjéhez a magyarországi eseményekkel kapcsolatban. Az Osservatore Romano, a Vatikán felhivatalos lapja, külön kiadásban tette közzé a Szentatya szövegét, amelyet a világ valamennyi rádióállomása azonnal átvett.

A Szentatya körlevelében részletesen felvázolta azokat az okokat, amelyek a véres felkeléshez vezettek. A magyar nép évtizeden át tartó elnyomatása, az emberi jogoktól való megfosztása olyan elkeseredést váltott ki, amely végül is gátszadáshoz vezetett. A Szentatya a magyarországi eseményekben intő példát lát arra, hogy hova vezet az, ha a népek sorsát nem

a krisztusi igazságosság, a szeretet és méltányosság szellemében rendezik el.

Körlevelében XII. Pius pápa mélyszélességet adott a magyar nép mélyszélességéről biztosított a magyar népet. Megemlékezett azokról az időkről, amikor boldogult elődjének megbízásából, mint a XXXV. Eucharisztikus világkongresszus pápai legátusa Budapesten járt és megismerte a magyar nép mélyszélességét és buzgóságát. A körlevélben a Szentatya felkéri a világ valamennyi püspökét, katolikus papját és hívőjét, hogy imádkozzanak a harcok tüzeitől szenvedő magyar népért és imádságaikon kívül a tevékeny szeretet minden rendelkezésre álló eszközével segítsék elő, hogy enyhüljenek a magyar nép szenvedései. Imádkozzanak azért, hogy a magyar nép jogos követelése minél hamarabb és minél kevesebb véráldozat árán teljesedjenek és hogy a harcok ütött sebek minél hamarabb begyógyuljanak. Körlevele végén a Szentatya külön áldását küldte az egész magyar népére.

Hősök és harcok nyomában

Az elmúlt hét vérrel és tűzzel ragyogó napjaiban a szabadságharc első hősi halottját szerdán délelőtt láttam meg. A Haller utcán feküdt a közvezet. Előtte üres tehérgépkocsi, melyen piros-fehér-zöld zászló lobogott. Maga is piros-fehér-zöld zászlóval az elesett 48-as honvédről és huszárról. Az eszközök változnak, de a magyar szív, melyből a vér csorog, ugyanaz, mint száz esztendővel ezelőtt.

*

Nemcsak azok voltak hősök, akik zászlóval vagy fegyverrel a kezükben haltak meg, hanem azok is, akik az emberi életet mentették és kímélték a fergegben. A pékek a harcok egyetlen pillanatában sem szüntek meg nyújtani a kenyeret

katonának, forradalmárnak, lakosságnak, anyáknak, gyermeknek.

Áldozatokat nagyobb hoztak az ápolók, közöttük asszonyok, leányok is. Nem egy áldozta az életét! Az egyik ferencvárosi utcában egy napon át hevert egy kiégett Vöröskeresztes teherautó, rajta fiatal, összeégett ápolónókkal.

A Lónyai utca egyik sarkán kicsi rózsaszínű papírlap függ. Rajta szürke név: „Herceg Tibor vöröskeresztes ápoló”. Alatta kézzel rajzolt kereszt. Egy napon át kísérette golyózáporban vöröskeresztes zászlóval az utca egyik oldaláról a másikra az élelem után járó anyákat. Mikor az utolsó is átkalauzolta, hősi halált halt. A papírból készült emléktáblán egyre több virág gyűlik.

Nem messze tőle a Bakáts-téri templom előtt, friss sír domború. Végignéztém, ahogy egy fiatal egyetemistát temettek. A tömeg, mely csupa ismeretlenekből verődött össze, zokogva énekelte el fölötté a Szózatot.

Ne feledkezzünk meg a magunk hőseiről sem! Pap-

jainkról, akik pergőtűzben vitték az utolsó útravalót hősöknek és áldozatoknak egyaránt. Nemcsak a felszentelt papok, hanem a Központi Szeminárium kispapjai is rótták a véres és tüzes utcák útjait.

A templomaink is kivették a maguk részét a véres harcokból. Legsúlyosabban az Ecseri úti Szent Kereszt templom sérült meg. Csukott ajtaján tanklövedék hatolt be, több hívót megölt és súlyos beomlásokat okozott. A Bakáts téri szép templomnak a tornyát vitte el a lövedék. Csonkán, kereszt nélkül mered az ég felé a karcsú toronysisak. Súlyos harcok voltak az Örökimádás templom körül is. A torony kősisakját átütötte egy tűzérési lövedék, a hatalmas ablakok leg többjébe bezúzva. A szüntelen kitett Oltáriszentséget a sekrestyébe vitték egy időre. A Czestochowai Szűz képét, a bejárat mellett, hol a fél város népe szokott ájtatoskodni, levitte a légnyomás a földre. A kép nem sérült meg s az is ott húzódtott meg napokon át a sekrestyében.

Hős volt ezekben a napokban Budapest egész népe. Aki csak egyszer is odaállt sorba kenyérért vagy élelmiszerért, szemével és fülével győződhetett meg róla. Sehol nem láttunk tumultust. Amikor egy-egy harci cselekmény miatt a tömegnek menekülnie kellett, majd visszatért a helyére, mindenki pontosan odaállt, ahol előbb volt. Láttunk olyan esetet, amikor egy gyermektelen házaspár végigjárta az egész várost a Margit-hídtól a Boráros térig, fölkeresve gyermekes ismerőseit, hogy kenyeret, élelmiszert vigyen nekik.

Ugyanilyen volt a templomok hangulata is. Össze-forrottág, áhítat és szeretet izzott bennük. A legnagyobb tűzben is mindig térdeltek néhányan a legjobban veszélyeztetett Ferencvárosi és Józsefvárosi templomokban is. Ha az ember elment egy-egy térdelő hívő mellett, nem egyszer hallotta a félhangos sóhajt és fohászt:

„Istenem, segítsd meg őket, segítsd meg hazánkat!”

*

Sinkó Ferenc